

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜS

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI: 142-27 ARALIK 1977 FİYAT: 5 TL

LENİN VE

PARTİ

TÜSTAK

**BEHİCE
BORAN: DİSK'İN SINIF SENDİKACILIĞI
ANLAYIŞININ KAYNAĞINDA TIP VARDIR**

LENİN VE PARTİ

Yalçın KÜÇÜK

Parti kavramı, bilimsel sosyalizmin kurucuları Marx ve Engels'in yazılarında var. Yirminci yüzyılın marksizmi olan Leninizmde ve Lenin'in yazılarında da var. Ancak ikisi arasında önemli bir fark da var. Buna vurgu farkı da denebilir. Lenin'de ve leninizmde, parti, bütün bilimsel sosyalist mücadelenin, her türlü teorik, politik ve ideolojik kavranın özünü oluşturuyor. Ekspansiyon oluşturuyor. Lenin'de bilimsel sosyalist mücadele, parti mücadelesinden ve bilimsel sosyalist partinin örgütünü artırmaktan ayrılmıyor. Lenin'de biri varsa, diğeri de var. Leninizmi, ekonomizm, menşevizm ve tasfiyecilikten ayrıran ölçüt, doğrudan doğruya partinin kendisi. Paradoks gibi görülebilir ama söylemek gerek: Ekonomistler, menşevikler ve tasfiyeciler, Leninizmi anlayamayan ve kabul etmek istemeyen eğilimlerin temsilcileri durumundalar. Dün olduğu gibi bugün de. Başka ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de.

Leninizmi anlamamak ve kabul etmemek, marksizmi anlamamak ve kabul etmemek demek. Çünkü leninizm, yirminci yüzyılın marksizmi. Östelik de yirminci yüz yıl için geçerli olan tek marksizm. Parti kavramının, leninizmle marksizmin eksenini haline gelmesi de buradan doğuyor. Bütünyle dünya ekonomisinin ve tek tek ülke ekonomilerinin yirminci yüzyılda kazandığı belirginliklerden doğuyor. Bunu söyle de söylemek mümkün: Yirminci yüzyılda kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası, daha belirgin ve net bir öze kavuşuyor. Kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası ile çelişkinin eşitsiz gelişme yasası arasında çok yakın ilişki var. Doğrudan bir ilişki var. Parti kavramının ön plana çıkması ve bilimsel sosyalist mücadelede maddesiyle ile çelişkinin eşitsiz gelişme yasası arasında çok yakın bir ilişki var. Doğrudan bir ilişki var.

Kapitalizmin ve çelişkinin eşit gelişmesinin düşünüldüğü bir dünyada işler oldukça kolay. Ekonomistler, menşevikler, tasfiyeciler için işler her zaman kolay. Sanayide, tarımda, küçük sanatlarda, hizmetler kesiminde ve hatta ideolojik alanda kapitalizmin ve çelişkinin eşit adımlarla geliştiği düşünülür. Tıpkı bir ordunun çok çeşitli cephelerde düzenli bir ilerleyişi gibi. Toplumun çeşitli kesimlerinde proletaryasının, mülksüzleşmenin ve bunlarla beraber toplulaşma ile merkezleşmenin hızı ve eşit adımlarla ilerlediği düşünülür. Böyle bir dünyada, yirminci yüz yılın böyle bir hayal ülkesinde bilimsel sosyalist mücadele, hızla arttığı ve yoğunlaştığı varsayılan işçi sınıfının ekonomik mücadelesi ile "yığınlara koşuş yığınlara doğruları söylemek" olarak ortaya çıkıyor. Bütün iş bu kadar. Her kesitte çelişkinin hızla ve eşit adımlarla ilerlediğinin varsayıldığı bir hayal dünyasında bilimsel sosyalist mücadele gerçekten basit. Bir anlamda oturup beklemekten ibaret. Oturup burjuvazinin ilerlemesini ve bu ilerleme içinde "kapı aralamasını" beklemekten ibaret. Beklemek ekonomist, menşevik ve tasfiyeci olmak demek. Lenin, ekonomizmin, menşevizmin, tasfiyeciliğin somut görüntülerini ayıklayıp, bunların ortak özünü, işçi sınıfı hareketinde burjuvazinin etkinliğini artıran özünü, sürekli olarak vurguluyor. Türkiye'de CHP-Büyük Burjuvazi-DİSK Öst Yönetimi üçgeninin özünün, ekonomizm, menşevizm ve tasfiyecilikle aynı olduğu ısrarla vurgulanırdı.

Toplumu tüm kesitleri ayağa kaldırmıyorsa, bütünü ayağa kalkmaz. Kapitalizmin ve çelişkinin eşitsiz gelişme yasasının işlediği bir dünyada ise toplumun tüm kesitlerini ayağa kaldıracak olan partidir. Parti, çelişkinin ileri aşamaya ulaştığı kesitleri bilinçle örgütleyen, çelişkinin geri aşamalarda olduğu kesitlerin etkisini bilinçle tamamlayan ve toplumun tüm kesitlerindeki mücadeleyi bütünleştiren vazgeçilmez bir araçtır. Parti bir fetiş değil, mücadele dünyasının vazgeçilmez kaldıracıdır. Kaldıraç olmadan dünya yerinden oynatılmaz. Parti, kendilerine sunulan dünyadan hoşnut olmayanların, ekmek ve su kadar ihtiyaç duydukları ve duymak zorunda oldukları bir kaldıraçtır. Bunu anlamayan ve kabul etmeyenlerin, partinin verebileceğini, sosyal demokrasi ya da cuntacılıktan bekleyenlerin sonu hüsrandır. Sonu, son değil.

Parti, fetiş değil. Partinin fetiş olmadığını gösteren en iyi kanıt, bir ülkede "ben partiyim" diyen eğilim ve akımların çokluğu. "Ben partiyim" diyen akımların çokluğu partinin bir fetiş olmadığını gösteriyor. Ancak bu işin bir yanı. Bir diğer yanı daha var. Sermaye sınıfı ile bu sınıfın "ilerici" giysiyle donatılmış uzantılarının "ben partiyim" diyen akımların çoğalmasından duyduğu hoşnutsuzluk var. Bu hoşnutsuzluk, partinin bir fetiş olmadığını bir kaldıraç olduğunu gösteren en güvenilir kanıt. Sermaye sınıfı, Parti'nin kaldıraç olduğunu çok iyi biliyor. Bunun için 12 Mart öncesindeki Parti düşmanı akımların bugün birer tabela ile ortaya çıkması büyük bir önem veriyor. Son DİSK Genel Kurulu da bu eğilimi çok iyi sergiliyor. Mayıs 1975 tarihinde toplanan DİSK'in bundan önceki genel kuruluna hiç bir "parti" genel başkanı çağırılmadı. Bundan sonra DİSK üst yönetimi de "ben partiyim" diye ortaya çıktı. DİSK'e tamiri çok zor darbeler indirildi. Bu hafta toplanan DİSK Genel Kurulu'na ise "beş parti" çağrıldı. Böylece 11 Aralık seçimlerinde öldürücü darbe yiyen "beş parti" edebiyatını yeniden canlandırmak için ellerinden geleni yaptılar. Sermaye sınıfına hizmetin sonu olmadığını gösterdiler.

Parti, fetiş değil. Herkesin en doğal hakkı: "Ben partiyim" diye ortaya çıkmak. Ancak iş "ben partiyim" demekle bitmez. İş, "ben işçi sınıfı partisi-

yim" demekle bitmez. "Ben işçi sınıfı çizgisiyim" demekle bitmez. Parti, çizgi değil kaldıraçtır. Herkes çizgi çizebilir. İş, doğru çizgiyi çizmek. Herkes "doğru çizgiyi çiziyorum" diyebilir. İş, doğru çizginin toplumun her kesitinde yansıma bulması. Doğru çizgi ile toplumun her kesitinde yansıma bulması birbirinden ayrılmaz. Çünkü "doğru çizginin" doğruluğunun ölçüsü, "ben doğuyum" demekle ortaya çıkmaz. "Doğru çizgi" doğru ise kitlelerinin doğru işler. Her yeniden başlangıç noktasından hareketle, her başlangıç noktasının geriletici etkilerini aşarak, diyalektik bir hızla kitlelerde işlemeye başlar.

Nedir, bunun göstergesi? Doğru çizginin "doğru" olduğunu gösteren "nesnel veriler" yok mu? Bu "iş" bu kadar mı keyfi? Her akına esen "ben partiyim" ya da "ben doğru çizgimim" der de, bunun nesnel ölçütleri olamaz mı? Bilimsel sosyalizmde bu kadar önemli bir nokta, ilk kez ortaya çıkmayan bir bulanıklık çözümsüz bırakılabilir mi? Bırakılmaz. Bırakılmaz. Gösteren incelemenin tam başlığı şöyle: "İşçi sınıfı hareketinde çeşitli eğilimlerin gücüyle ilgili nesnel veriler" (V.I.Lenin, Toplu Eserler, Yirminci Cilt, sayfa 381 ve sonrası, İngilizce) "Ben işçi sınıfı çizgisiyim" ya da "ben partiyim" diyen akımların çokluğu ile ilk kez karşılaşılıyor. Lenin, bu tartışmada, "nesnel veriler" üzerinde duruyor. Nesnel verilerin neler olduğunu, tam bir bilim adamı nesnelliği ile açıklıyor.

Tablolar halinde. İnceleme 1914 yılında tamamlanmış. 1914 yılına gelirken ekonomizm önce menşevizmde daha sonra da tasfiyeciliğe dönüşmüş. Bu yüzden Lenin'in tablolarında Lenin'in partisini temsil eden "Pravdacılar" ile "tasfiyeciler" yer alıyor. Tabloda çok çeşitli ölçütler var. Ancak iki tane si ön planda. Birisi, yayımlar ve yayınların tirajı ile ilgili. Lenin, hazırladığı tablolarında, en büyük vurguyu yayınların sayısı ve tirajı üzerine koyuyor. O kadar ki, başka bir incelemede, bu ölçütle ilgili olarak Brüksel'den Rusya'ya gelen ve sonra "solun birliği ve gücü" üzerinde açıklamalarda bulunan Enternasyonal Sosyalist Büro'nun başkanı E. Vandervelde ile tartışıyor. (V.I.Lenin, Burjuva Entelijansiyasının İşçilere Karşı Mücadele Yöntemleri, Toplu Eserler, Yirminci Cilt, sayfa 455 ve sonrası, İngilizce). Vandervelde'nin Pravdacı yayımları da, tasfiyeci ve narodnik yayımları çok gösterdiğini belirtiyor. Bu belirtme de, ölçünün güvenilirliğinin bir ölçüsü oluyor.

Bir diğer ölçü ise başlıklar: Başlıkların miktarı ve kaynakları. Bununla ilgili ayrıntılı sayı ve dokümler var. Başlıklar, işçilerin ve emekçilerin, partilerin sahip çıkılmalarının ötesinde, hangi Parti'nin "işçi sınıfı çizgisi" ile bütünleştirdiğinin de ölçüsü oluyor. Yayınların sayısı ve başlıkların düzeyi ve kaynağı, şu aşamada Türkiye'de de "işçi sınıfı çizgisinin" hangi örgüt tarafından temsil edildiğini gösteren en güvenilir ölçütler oluyor. Burada ise Lenin'in ısrarla vurguladığı bir nokta ortaya çıkıyor: Kendi okuyucusuna dayanan yayımlar, kendi üyeleri ve yandaşlarından başlıkların güvenilir ölçütler olarak ortada duruyor. Yoksa, örneğin bir sendikamız belli bir süre için serbestçe çarçur edilme-ye bırakılan kaynakları ya da bunlara dayanan yayımlar kastedilmiyor.

Yayını olmayan, üyeleri ve yandaşlarından bağısı toplayamayan bir "parti" neden "parti" olsun? Bu, bir. Yayın diye ortaya çıkıp üç sayı sonra kapanan ya da "arada bir çıkan" bir yayını, neden yayın sayılır? Bu, iki. Daha önemlisi var: Parti ne yapar? Tabloları asıp, hiç toplantı yapmayan parti, nasıl "parti" olur? Türkiye'ye bir bakmak gerek. Hangi parti toplantı yapabiliyor? Dünyanın neresinde görülüyor: Açık ve kapalı toplantılar yapmadan seçim kampanyasını geçiren partiler? Türkiye'ye bir bakmak gerek. Bakınca da şunu kabul etmek gerek: Türkiye Partisi, yayınları, üyeleri ile işçi ve emekçi yandaşlarından toplayabildiği başlıklar açısından 12 Mart öncesi Türkiye İşçi Partisi'nden çok ileride. Yeterli mi? Hem nitelik ve hem de nicelik açısından yeterli olduğunu kimse söyleyemez. Tembellerin dışında. Tembellik ise ekonomistlerin, menşeviklerin ve tasfiyecilerin işi. Bu, bir. İkincisi ise şu: Türkiye İşçi Partisi, diğer sık sık gündeme getirilen "birlik forumları" sayılmayacak olursa, 1975 Mayıs ayında yeniden kurulduğundan beri açık ve kapalı toplantı yapabilen tek işçi sınıfı politik örgütü. Bu toplantıların niteliği açısından da söylenebilecek olanlar şunlar: Nitelik ve içerik açısından 12 Mart öncesi Türkiye İşçi Partisi'nin toplantılarını çoktan aştı.

Olayları nesnel gelişmesi içinde değerlendirmek gerekiyor. Bunun da iki ölçütü belirtiyor. Birincisi, partinin ne olduğunu anlamak. Daha açık bir deyişle partisiniz iş yapılmayacağı anlamak. Diğer ise Türkiye düzeyinde işçi sınıfı partisini anlamak ve kabul etmek. Birincisinin teorik, ikincisinin nesnel kanıtları var. İş, bunları görüp kabul etmekte. Eğer bunlar görülüp kabul edilirse, bölünmüşlük üzerine ağıt düzmeye gerek kalmaz. Ancak kazanç bununla da sınırlı kalmaz. Bunların görülüp kabul edilmesinden en çok işçi sınıfının siyasal hareketi kazançlı çıkar. Çünkü gücüne güç katılmış olur. Çünkü gücüne güç katmak gerek. Bugün işçi sınıfının siyasal örgütünün gücüne güç katma günü. Aynı zamanda gücünden güç alma günü.

DEMOKRATİK TOPLUMSAL MUHALEFET YÜKSELECEKTİR

CHP YENİDEN HÜKÜMETE HAZIRLANIRKEN CHP'NİN HÜKÜMET OLDUĞU YEREL YÖNETİMLERDE CHP KİYİMİ BAŞLADI. ANKARA'NIN YENİ BELEDİYE BAŞKANI, EGO GENEL MÜDÜRLÜĞÜNDE BAŞTA GENEL MÜDÜR ERTUĞRUL AMASYALI OLMAK ÜZERE TÜM ÖNDE GELEN YÖNETİCİLERİ İŞLERİNDE ALDI. BUNLARIN HEPSİ DAHA ÖNCEKİ CHP YÖNETİMİNDE GÖREVE GETİRİLMİŞLERDİ.

Adalet Partisi'nden ayrılarak bağın-
azlaşan milletvekillerinin açıkladıkları
deklarasyon buram buram 12 Mart ha-
vası kokuyordu. Bu deklarasyon yeni
hükümetin programına damgasını vura-
cağı görüşleri yaygınlık kazanırken CHP
gençsuarunun verildiği CHP Genel
Başkanı basın toplantısı yaptı. Ecevit'in
basın toplantısında açıkladığı görüşler,
yeni hükümete program olacak bir nite-
lik
bir zaman önce Nizip olaylarından sonra
"hesp soracağım" diyen Ecevit bu kez
"hesaplaşma dönemi" açmayacaklarını
ileri sürdü. Ecevit, hükümet kurarak "ba-
rış ve huzur dönemi açmak istiyorum"
dedi. Yirmi gün kadar önce "hesp so-

racacağın" diyen bir lider, şimdi tüm par-
tililerle iyi ilişkiler içinde olmaya özen
gösteriyor.

"SIRKATIN SÖYLER"

Bu barış ve huzur dönemi nasıl ola-
cak? Türkiye'nin en büyük gazetelerinden
Günaydın Gazetesi'nin 21 Aralık 77
tarihli sayısı barış ve huzur döneminin
nasıl sağlanacağı konusunda birçok so-
ruyu aklı getiriyor. İstanbul'da birçok
devrimci öğrenciyi öldürmek suçlu ile
yargılanıp hep berat eden "Ekipler Ami-
ri" diyor: "Teslim olun, yoksa kan
dökeceğiz." İstanbul'da bir devlet gö-
revlisi olmasın gereken İstanbul Emniyeti

Ekipler Amiri açık açık çağırıyor: "Di-
ğer soyguncuların aklı varma kuzu kuzu
teslim olunsunlar, yoksa bundan sonra kan
dökeceğiz." Sanki şimdiye kadar kan
dökülmemiş gibi.

Dünyanın her ülkesinde, kovboy dün-
yası dışında her yerde, devlet memuru
nafasını taşıyan bir kimsa "kan dökece-
ğim" diye bağırır ve bu bir gazetede yer
alır, bu kimsa suç işlemiş olur. Kaba-
daylık yapmış olur. Hukuk devleti ilke-
lerine asgari saygı olan bir hükümetin

için çok normal bir durum.

Ancak aynı toplantıda sermaye tem-
silcilerinin nasıl "politik" olarak düşünce-
bildikleri de ortaya çıktı. Yontma taş
devrini hem iyi dünyasında ve hem de po-
litika dünyasında çok iyi bildiğini göste-
ren büyük zengin İbrahim Bodur şöyle
konuştu: "Bu hükümetin, ülkenin mese-
lelerini çözecek niteliğini kaybettiği
doğrudur. Ancak rejimin geleceği baki-
mından şu anda CHP-AP koalisyonu
kurmak, katıyen doğru değildir. Bağım-

Ekipler Amiri Uğur Gür banka soyguncularını son kez uyardı

"Teslim olun, yoksa
kan dökeceğim!"

taşıyordu. "Bundan bir aydan daha az
ve kadar yakaladığım soyguncuların burma bile
dolarlar yada gözlerinin yaşına bakmam"

Celallığa özenenlerden hesap sorulacak

"Politika" da köşeyi dönenler

Patronluğunu "işçi sınıfı" adına Kemal Türkler'in, başyazarlığını kendi
ifadesiyle "sermayeye hizmetten işçi sınıfına hizmete" dönme İsmail Cem'in
sürdürdüğü POLİTİKA Gazetesi, geçtiğimiz haftanın başında iflasını şöyle
ilan etti:

"- Gazetemiz Politika'nın sayfa adedile birlikte tirajı da bir müddet
için ve tasarruf amacıyla kısıtlanmış bulunuyor. Okurlarımızın büyük bir öze-
rlikle satış artırdıkları böylece bir dönemde almak zorunda kaldığımız bu
önlemin siresi konusunda, şimdilik bir bilgi veremiyoruz..."

Yalanla başlayan bir serüvenin yalanla noktalanması çok doğal. Ancak
"şimdilik" verilmesi gereken bilgiler yok değil. "Şimdilik bir bilgi veremiyoru-
muz" deyip perdesi indirilmek kolay değil. "İşçi sınıfı" nam ve hesabına yakla-
şık bir yıldır "POLİTİKA" dükkânında çevrilen ticaretin hesabını işçi sınıfına
vermek gerek.

YÖRÖYÜŞ'ün 101. sayısında "Politika İçinde Politika" başlıklı yazıda
şöyle deniyordu, 1977 Mart ayında: "Politika'nın patronları çok patron yön-
eticileri gazeteyi renklendirerek batırmaya hızla yaklaşılmaktadır..." Sosyal-
istler "Perşembe'nin gelişini Çarşamba'da yazdılar. YÖRÖYÜŞ, "Politika"
esnafını şöyle nitelendi gene aynı tarihte:

"- DGM'ye karşı direnen işçi sınıfının em mücadelecisi, en diri üç bin ki-
şisi işsiz bırakırken, destek olmak yerine 7 milyonluk Politika hovardalığine
giren Politika patronları..."

Sosyalistler gerçekleri, salt "Perşembeyi" göstermek için yazmadılar,
bunun hesabını sormak için yazdılar. Bugün en iyimser iflas tablosunda DİSK'e
10 milyon liraya malolan bir ticaretin sorumlularını enselerinden tutmak ve
işçi sınıfına döndür, "İşte, işçi sınıfı diye diye, piyasada kalpazanlık yapanlar-
ın gerçek yüzü" demek sosyalistlerin hakkıdır.

DGM direnişinde işsiz bırakılan kent bin işçiyi bir yana itecekse, "İşçi
sınıfı gazetesi yapıyorum" diye DİSK-ÜST fonlarını yiyecekse, dahası
MESS grevi fonlarını bu pis serüvene akıtacaksa, sonra da, "şimdilik bir bilgi
veremiyorum" diyecekse...

Hep bunlar "işçi sınıfı" adınalı...

- Bizim çizimiz, işçi sınıfı çizisi...

Yaygarıya da böyle koparacakmış, tiyatro kulislerinin, siyaset-ticaret
ikiz dehlizlerinin alışkanlıklarını örtcekmiş, küfür edecekmiş...

Herşey çok açık: Yakıntı işçi sınıfına, paralar çebe...

Bir yıldı POLİTİKA'da milyonlar olanlar var. Gazetinin yüzde 24 hissesi
"çizgi"lilere geçti. Gazete batarken "köşeyi" dönenler oldu. "Sol" sahnenin
klasik düosu İSTA patronları yaklaşık bir milyon liralık hisse sahibi oldular.
"İşçi sınıfı çizisi" ticareti böylesine karlı oldu...

Hesaplar lime lime görülecektir.

"Şimdilik" dokuz ay önce YÖRÖYÜŞ'te çıkan yazının son bölümünü
tekrarlamakla yetinelim:

"- Cem'in ikinci gazete batırma denemesi, işin ilginç yanı bir takım
DİSK'çiler tarafından da ilgi ve heyecanla izleniyor. Çünkü Cem giderse "on-
lar" gelecekler ve gerçek bir "işçi sınıfı gazetesi" yapacaklar!
"Bu da işin Politika içinde politika yanı."

"Topu birden işçi sınıfının gözü önünde batacaklardır

Batırların, ticarete yükseldiler. Bu da çok doğal..."

yapacağı ilk iş, bu kabadayıyı görevin-
den almak. İkinci iş ise bağımız yap-
manın karşısına çıkarmaktır. Bir kamu
görevlisi "kan dökeceğim" diyemez.
Bir kamu görevlisi "kan dökeceğim" de-
diği zaman, daha önce de isteyerek ve
bilerek kan döküp dökmekleştin araştır-
ılması gerekir. Bütün bunları MC Hükü-
metinden beklemek mümkün değilse de
mutlak olarak istemek gerek. Bütün bun-
ların bir CHP Hükümeti zamanında yapı-
lıp yapılmayacağını da görmek gerek.
Halk Partisi'nin hükümet kurup kurama-
yacağı gelecek günler de kesinlik kazana-
cak. Fakat şimdiden kesin olarak kayı-
tılara geçirilmesi gereken şu: CHP Hükü-
meti kurmasın halinde "kan dökeceğim"
diye içini dışına vuran İstanbul Ekipler
Amiri, öğrenci öldürmekten yargılanıp
hep berat eden Uğur Gür'e ne yapacak?
"Barış ve huzur dönemi" adına Uğur
Gür ve benzerleri görevlerinde mi kala-
cak, yoksa bağımız yapıp organlarının
önüne mi çıkarılacak? Bunlar yakın gün-
lerde belli olacak.

BODUR VE YONTMA

Vehbi Koç, "hükümeti düşürmek için
100 milyon harcadığımız iddiası yalan-
dır" şeklinde bir açıklama yaptı. Bu
açıklamanın yayımlandığı Günaydın Ga-
zetesi'nin 22 Aralık 1977 tarihli sayı-
nda Necati Doğru'nun "İşadamlarının gizli
toplantısını açıklıyoruz" başlıklı uzun
bir haber yayımlandı. Yeni hükümet için
Türkiye'nin en zengin iş adamlarının
yapmış olduğu toplantıdaki konuşmalar
tümak içinde verildi. Haziran seçimlerin-
den sonra Ecevit'in azınlık hükümetini
destekleyen Koç "Haziran seçimlerin-
den sonra Salıp Sabancı ile birlikte tek
parti hükümeti olsun dedikimiz zaman
tenkilere maruz kaldık. Zaman bizi
haklı kıyardı." dedi.

Haziran seçimlerinden sonra başta
Koç olmak üzere Sabancı ve diğer mily-
arderler bir CHP hükümetini destekle-
diklerini açıkladılar. Bir bölüm "Uciler-
ci" bunu "işçi sınıfı çizisi" ile serma-
yenin kalkışması olarak nitelidi. Hükü-
met olsun da kmin elinde olsun olsun,
diyenler önce pek sevindi. Transferler
olmayınca da "sermaye de pek güçlü de-
ğildir" diyerek üzüldüler. Ekonomik gü-
cün, politik manevraya dönüşebilmesi
için belli bir zamana gerek olduğunu ve
sermayenin insanların "vicdanlarına" hit-
ap edilebilmesi için de zamana ihtiyacı
olduğunu unuttular. Ekonomi ve politi-
ka ilişkisine mekanik açıdan bakanlar

azınlık desteğiyle ucu ucuna da olm
ce CHP iktidar olmalıdır. Bu iktidar dö-
neminde CHP'nin avari uçları yontula-
cağı. Sonra AP-CHP koalisyonu düşü-
nülebilir."

"DOŞÖNCELİ BURJUVAZİ"

Herşeyi bildiklerini sanıp Türkiye
burjuvazisini küçümseyenler, bu konuş-
maların ibretle okumalıdır. İsterlerse
"iki uç birleşti" de diyebilirler. İşadamların
gizli konuşmaları, daha öncesi bir yana,
Haziran seçimlerinden sonra, CHP
azınlık hükümeti de dahil, Türkiye İşçi
Partisi'nin bütün açıklamalarını doğrula-
maktadır. Bu da Türkiye İşçi Partisi'nin
istidbaratı ile değil, doğrudan doğruya
işçi sınıfının bilimi yetenekle kullan-
ılmasından ileri gelmektedir. CHP azınlık
hükümeti programı ile burjuvazi,
Halk Partisi'ni yeniden ve önemli ölçüde
geriletmiştir. Ancak daha başgümü Türki-
ye burjuvazisi için geriletmenin sınırı
yoktur. TEP, Genel Başkanının ağzından,
azınlık hükümeti programının bundan
sonraki pazarlıklara bir başlangıç olaca-
ğını açıklamıştır. Şimdi oradan da daha
genilere doğru ilerleme yolları açılmıştır.
Genlere doğru ilerleme söz konusu olun-
ca burjuvazi durmak bilmemektedir. De-
hşlim Bodur'un konuşması bunun açık
belgeidir.

DÜNYA BANKASI

Ecevit ve Koç, AP'den ayrılmaları
sadece bir vicdan meselesi olduğunu
söylerken, bazı TUSİAD'cular ise itifa-
ları kendilerinin açıkladıklarını açıkla-
maktadırlar. Söylenenlerin doğru ola-
bilmesi için en azından konuşmaların dur-
ması gerekmektedir. Ancak bununla da
iş bitmemektedir. Yeni hükümet ile
umutların arttığı bir sırada bir Dünya
Bankası uzmanının Türkiye'ye gelip de-
mediği ve Ecevit'le konuşup konuşma-
dığı sorusuna da açıklık getirilmelidir.
YÖRÖYÜŞ'ün bu konuda topladığı bil-
giler şunlardır:

Yine Türkiye'nin zengin iş adamların-
dan birisinin oğlu olan Kemal Derviş şu
anda Dünya Bankası'nda çalışmaktadır.
CHP-MBP Hükümeti zamanında Derviş,
Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde öğ-
retim üyesi olarak çalışıyordu. Ecevit'in
"danışmanları" arasında katildi ve CHP
Genel Başkanı'nun Batı Almanya seyahat-
inde Ecevit Heyetinin bir üyesi olarak
yer aldı. Hükümet umudunun yeniden
doğduğu bir zamanda Dünya Bankası

YENİ HÜKÜMET KURULMADAN ÖNCE BÜYÜK SERMAYE-DARLAR ARALARINDA TOPLANTI YAPTI. TARTIŞARAK BU HÜKÜMETİN GİTMESİNİ KARARLAŞTIRDILAR. AP'DEN AYRILAN MİLLETVEKİLLERİ DE BÜYÜK SERMAYEDARLARIN TOPLANTI YAPTIKLARI İSTANBUL'DAN AYRILMAYI TERCİH EDİYORLAR.

KOÇ VE CHP GENEL BAŞKANI İSTİFALARIN PARA KARŞILIĞI SAĞLANDIĞINI REDDEDERKEN, BİR TUSİAD YETKİLİSİ ANKARA'DA İSTİFALARI KENDİLERİNİN GERÇEKLEŞTİRDİĞİNİ SÖYLÜYÜRDÜ. YENİ HÜKÜMET HAZIRLIK LARI İLERLERKEN BİR DÜNYA BANKASI UZMANI ANKARA'YA GELİP ECEVİT İLE GÖRÜŞTÜ. DÜNYA BANKASI UZMANININ GETİRDİĞİ RAPORUN BAZI BÖLÜMLERİNİN YENİ HÜKÜMETİN PROGRAMINA GİRECEĞİ BİLDİRİLİYOR.

uzmanı Kemal Derviş Türkiye'ye geldi. Beraberinde Dünya Bankası'nın bir raporunu da getirdi. Bu rapor, Ecevit ile birlikte incelendi. Ecevit, altını çizerek şu anda danışmanlarından en güvencisine verdi. Altı çizilen noktalar, kurulması halinde yeni hükümetin programına gireceği bildiriliyor.

CHP KIYIMI

CHP Genel Başkanı Ecevit, Ankara'nın yeni Belediye Başkanı Uçukuy Köyü'nden Ali Dinçer'i kutlamaya giden Ankara'nın en önemli sorununu hava kirliliği olduğunu söyledi. Bunu gözlem için "uluslararası kredi olanaklarının" sağlanabileceğini umduğunu da ekledi. Bu olanakların Ecevit-Derviş görüşmelerinde ortaya çıktığı sanılıyor. Dünya Bankası, Türkiye gibi ülkelerde gösterdiği işleyip yapmayı sever. Böylece az para ile çok propaganda yapılmış olur.

Ankara'nın CHP'li Belediye Başkanı, Ankara'nın hava kirliliğini temizlemek yerine Belediye'yi "temizlemeye" öncelik verdi. İpe, Elektrik Gaz Otobüsü işletmesinden başladı. Daha önceki CHP yönetimi arasında görevle getirilen kamu görevlilerinin yerlerinden atmayı birinci görev bildi. Artık CHP'nin eski CHP olmadığının ilk somut işaretlerini vermek Uçukuy Köyü'nden Ali Dinçer'e düştü. Vedat Dalokay'm görevle getirdiği kimşeler şimdi CHP için fazla "solcu" oluyordu. Hava temizliği yerine ideolojik temizlik ön plana alınıyordu.

EGO Genel Müdürü Ertuğrul Amaşyalı, ilk olarak görevinden alındı. Amaşyalı'nın görevinden alınması için Belediye Başkanının uzması yeterli olmuyordu. Ankara'nın ünlü velisi Durmuş Yalçın'ın da imza atması gerekliyordu. Dalokay zamanında belediyenin her işine güçlük çıkararak, demokratik örgütleri kapatmakla yeni yapılan Ankara Valisi Uçukuy köyünden Ali ile anlaşmakta güçlük çekmedi. Hemen imzayı bastı. Amaşyalı görevden alınca kıyam yıldırım hızı ile devam etti. Makina Mübendisi Genel Başkanlığını Ali Dinçer'in elinden alan EGO Otobüs Dairesi Başkanı Günay Bolazar, Atelyeler Müdürü Vekili Bülent Vargel, Hava Gazı Şebeke Müdürü Vekili Süleyman Yılmaz, Güvercinlik Hava Gazı Müdürü Cengiz Güçlüer, Müdür Muavini Muhittin Demirel, Maltepe Hava Gazı Müdürü Vekili Haluk Dural, Elektrik İşletme Müdürü Mümin Can, Eğitim ve Yazı İşleri Müdürü Vekili Kadriye Bozkurt, Bilgi İşlem Merkezi Müdürü Vekili Selçuk Pekel ilk anda görevlerinden alındı.

KILIÇ'IN KILICI

Ankara'nın en yeni CHP yönetiminin yaptıkları işler bununla da sınırlı kalmadı. Ankara Şoförler Derneği Başkanı İbrahim Kılıç da AP'den istifa etti. Haziran seçimlerinde AP Ankara Milletvekili adayı İbrahim Kılıç, Ankara şoförlerinin içinde bulunduğu sokakları ve ülkede "can güvenliği" olmadığını anlatıyordu ve partisinin ayrıldı. Şu altı ay içinde ülkede birçok vicdan sahibi vicdanların menesi duyulmaya başladı. Bunlardan en ilginç de İbrahim Kılıç oldu.

Geçtiğimiz haftanın YURUYUŞ'unda seçimlere ilişkin olarak verilen rakamlar arasında TİP'in Merin İli Genel Meclisi seçimlerinde aldığı oy 1008 olarak gösterilmiştir. Oysa TİP iki ilçesinde seçimlere girmedeği Merin'de 1840 oy almıştır. Düzeltir özür dileriz.

Kılıç, ilk MC hükümeti zamanında partisinden istifa etmek için CHP ile pazarlık yaptı. Bu pazarlıkta Kılıç'ın isteği olan Ankara'da yeni plaka verilmemesi ile CHP isteği olan Ecevit'i dış gezilerinden dönerken bin minibüslü karışılma önerileri kabul edildi. Ancak Ankara Belediyesi'nin Ankara'nın ulaşım sorununu bir ölçüde de olsa rahatlatmak olan yeni plaka verilmesi projesi suya düşürüldükten sonra Kılıç istifadan vazgeçti. Böylece Esenboğa'dan bin konvoyluk karışılma projesi de geri kaldı.

Yalnız Kılıç ile CHP arasındaki pazarlık bir kez de Haziran seçimlerinden sonra ortaya çıktı. İbrahim Kılıç, AP listesinde ODTÜ Mtevelli Heyeti üyesi ve komandocu Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Başoğlu'dan sonraki sırayı ıslatıyordu. Başoğlu, milletvekili seçildi fakat Kılıç seçilemedi. Bunun üzerine CHP yeni bir pazarlık önerisi ile ortaya çıktı. Mtevelli Heyetinden istifa etmeden aday olduğu için Başoğlu'nun milletvekilliğine itiraz edilebilirdi. İtirazın kabul edilmesi halinde Başoğlu'nun yerine Kılıç milletvekili olacaktı. CHP itiraz etmeye hazırды fakat bir tek koşulu vardı: Kılıç, milletvekili olunca AP'den istifa edecek ve CHP'ye girecek. Şoförler Derneği Başkanı "Partimden istifa etmem" dedi ve transfer olmadı. Şimdi ise hem hükümet gidiyor ve hem de Belediye Başkanlığına Kılıç'ın kolayca anlaşılabileceği bir kimse gelmiş bulunuyordu. Böylece Kılıç, partisinden istifa ederek vicdanının sesini yerine getirdi.

TOPLUMSAL MUHALEFET YÜKSELECEK

Hafta sonuna kadarki gelişmeler, MC hükümetinin düşeceğini ve yerine su veya bu şekilde bir CHP hükümetinin geleceğini en güçlü olasılık olarak ortaya koyuyordu. Yeni hükümetin kuruluşu hazırlığı bile böyle bir hükümetten ne beklenileceğini gösteriyordu. CHP "etkin fakat müsamahalı" bir hükümete hazırlanıyor. Kime karşı "etkin", kime karşı "müsamahalı" bir hükümet olacağı çok geçmeden anlaşılacak. Cinayetlerin ne ölçüde durdurulacağı çok geçmeden anlaşılacak. 12 Mart'tan sonra ortaya çıkan "muhtıra kime verildi?" sorusu gibi gensorunun kime karşı verildiği sorusuna da açıklık gelecek. AP'den ayrılıp başmazlaşan milletvekillerinin hiç birisinin MHP'yi suçlamaması gensoru ile birlikte CHP'nin yaptığı açıklama da gidet hareketine karşılık veren "sorumsuzlar" üzerinde durmaya ezen gösterimleri ve pek iyi anlaşılacakla birlikte bir yerde de "müsamaha gösterilmeyeceğinin" belirtilmesi açıklık kazanacak.

Açıklığı olanlar için açıklığa gerek yok. Açıklığa hiç bir zaman kavuşmayacakları ile gelecek açıklığın bir yararı yok. Fakat geniş işçi ve emekçi yığınları bu kez "doğruları yaşayarak öğrenmeye" başlayacaklar. Ortalığı bir sis perdesi ile örtmeye çalışanların pili bitecek. Her hal ve şartta demokratik toplumsal muhalefet yükselecek. Bundan sonraki dönem, yeni hükümet kurulsa da kurulmasa da, demokratik toplumsal muhalefetin yükselme dönemi olacak.

Sol-Sağ sosyal demokrasidir, hikmetinden sual olmaz

Tembelliğe ve teslimiyetçiliğe sınır olmadığı bir kez daha ortaya çıkıyor. "Sol sosyal demokrasi" deyip Halk Partisi'ne şaşakçılık yapanlar, başları duvara çarpanca büyük bir pişkinlikle "sağ sosyal demokrasidir, ne bekliyorsunuz?" diyerek ne kadar bilgilç olduklarını gösteriyorlar. Bugün sol-sağ sosyal demokrasi ayrımını, Halk Partisi'nin AP'leşme sürecini tevekkülle karışmanın ve teslimiyetçiliğin kılıfından başka bir anlama taşınmıyor.

Türkiye gericiliğinin bıcın sözlerle süslendiği bir dönemi yaşıyor. Bu dönemi geride bırakmaya başlıyor. Bir gazeteci bir "ilerici" CHP milletvekili ne soruyor: "Hükümet kuracaksınız ama, bu bağımsızlarla ne yapacaksınız?" Cevap şöyle: "Bağımsızlar, Genel Merkez yöneticilerimizden daha iyi." Güzel cevap değil mi? Böylece bağımsızlaşan AP milletvekilleri ile sürdürülen ilkesiz pazarlık, en "ilerici" bir kılıfı kabul edilmiş oluyor. Genel Merkezin gericiliği, bağımsızların her türlü koşulunu kabul etmenin paranası oluyor. Buraya kadar güzel. Yalnız daha güzel bir nokta da şu: Bu "ilerici" CHP milletvekili, bağımsızlardan da geri planda gördüğü Genel Merkez yöneticileri ile mücadele etmek için elini sıcak sudan çıkartıp soğuk suya sokma zahmetine bile katlanmıyor.

AMELİYATMASINDA "SAĞ-SOL"

Bu bir mantık. Bu mantığın çok daha güzel örnekleri görülüyor. Önce bir ameliyat masasında sosyal demokrasi ilahı aynılıyor. Bir tarafı "sol", diğer tarafı "sağ" oluyor. Hangi taraf "sol", hangi taraf "sağ" sosyal demokrasi veya "sol" olan "sağ" olanın nerede, ne yaptıkları veya söyledikleri için ayrılıyor? Bunu bilen ve söyleyen yok. Önemli olan Halk Partisi'nin hastalıklı kafalarda "sol" ve "sağ" sosyal demokrasi olarak ikiye ayrılması. Halk Partisi'nin bir tarafı melek, diğer tarafı şeytan oluyor. Bundan sonra meleklerin iyilikseverliğine övgü düziş, şeytanların kötülüklerine pırmak basmak kolay oluyor.

ALTI KAVAL, ÖSTÜ ŞİŞHANE

CHP, böylece meleklerle şeytanların birleştiği bir örgüt haline gelince devrimcilik de, "işçi sınıfı çizgisi" kolay ve kolay olduğu kadar kârlı bir iş oluyor. Birisi, "iyi ama CHP de şunu yaptı" demesin. Hemen böyle diyen cahiller cevaplarını alırlar: "Sen sağ sosyal demokrasiyi biliyor musun? Sağ sosyal demokrasi den beklerin ki?" Böylece bu soruyu soranlar hem cevaplarını alıyorlar ve hem de cahillerini öğreniyorlar. Birisi "Peki CHP ne yapacak?" diye soracak olursa, bunlar da cevaplarını ve cahillerini öğreniyorlar: "Sol sosyal demokrasi bu, nelele kadar değil ki". Tam bir çocuklara anlatılan şeytan ve melek hikayesi. Tam bir tevekkil mantığı.

ÇİĞİRTKANLIK POLİTİKASI İFLAS EDİYOR

YURUYUŞ'un geçen sayısında "Abdi İpekçi Pisi Pisine Kaybettir" başlıklı bir yazı çıktı. Milliyet, bir yerde Halk Partisi'nin "pisi pisine" kaybettirildiğinden söz etti. TİP'in oylan CHP'ye verilmiş, pisi pisine kayıp olmayacakmış. Burada TİP'in seçimlere girmemiş olması bir yana, "pisi pisine" olayı gördüğünden çok daha öğretici: Büyük semaye, Halk Partisi'ne sosyalist hareketi ve oy potansiyelini eritip dağıtmak bir pota gözüyle bakıyor. Halk Partisi'nin başarısını da, daha çok, buna göre ölçüyor. "Sol Sağ Sosyal Demokrasi", Hikmetinden Sual Olmaz" çığırkanlığı da semayenin bu ölemlerinin "en ilerici" ifadesi oluyor. Semayenin "en ilerici" uğraşları da her zaman için en kârlı iş alanları oluyor. Çığırkanlığı en çok yapanlar en çok para kazanıyorlar. Bilinen paradan kazanıyorlar. Çığırkanlık politikası iflas ediyor ama çığırkanların kârları artıyor.

11 ARALIK YEREL SEÇİM SONUÇLARI, ÖZ-
RİNDE AYRINTILI DEĞERLENDİRMELER YA-
PILMASI GEREKEN BİR NİTELİK TAŞIYOR. BU-
NUN NEDENİ, OYLARIN MUTLAK SAYISI VE
DAĞILIMINDAN ÇOK, BELİRLİ BİR YÖNELİMİ,
GELECEĞE IŞIK TUTACAK EĞİMLERİ İÇER-
MEŞİNDEN KAYNAKLANIYOR.

Seçimler, kitlelerin politik tercihlerini, daha da
önemlisi eğilimlerini ve yönelimlerini sergileme açısin-
dan büyük önem taşıyor. Türkiye'de daha önceleri şun-
nun ya da bunun belediye başkanı olmasının ötesinde
politik açıdan pek önemsenmeyen yerel seçimler, hız-
lı politikleşme sürecinin sonucunda gerçek yerine
oturmuş bulunuyor.

Öyle ama, Türkiye'de burjuva basını, ya da genel
olarak basın yerel seçimlerin gerçek anlamda bir de-
ğerlendirmesini yapabildi mi? Seçim sonuçlarının işa-
ret ettiği gerçekler üzerinde yeterince duruldu mu?
Bu sorulara olumlu yanıt vermek hayli güç. En azın-
dan burjuva basını ile CHP kuyrukçusu basının, ger-
çekleri yansıtmaktan çok geçersiz ve temelsiz bir
"zafer" ya da "yenilgi" havasını yaratmaya çalıştığı
açıkça görülüyor.

KATILMA ORANININ DÖŞÜKÜĞÜ, KİTLELERİN HOŞNUTSUZLUĞUNU SERGİLİYOR

Seçimlere katılma oranının son derece düşük olma-
sı, son yerel seçimlerle ilgili başlıca ve önemli gerçek-
lerden biri. Zamlarla, kuyrukçularla, yokluklarla ve cina-
yetlerle ödeşleşen bir iktidara karşı, "ana muhalefet"
partisinin, yaratmak istediği tüm "referandum" ha-
vasına rağmen seçmeni sandık başına götürmemesi,
avantajı konumuna rağmen mutlak olarak büyük öl-
çüde oy kaybetmesi, hiç kuşkusuz bu partinin "umut"
olmaktan hızla uzaklaştığını gösteriyor.

Tüm burjuva partileri ile birlikte CHP'nin bu hızlı
düşüşü, örgütlü sosyalist hareket gerçekten çok bü-
yük görevler yüküyor. Gerçekten de Türkiye'nin po-
litik yaşamında bir "boşluk" söz konusudur. Potansi-
yel olarak, yönelim olarak ancak sosyalist hareket ta-
rafından doldurulabilecek ve doldurulması gereken bir
boşluk. 11 Aralık yerel seçimlerinde sosyalist hareke-
tin oy sayısını ve oranını büyük ölçüde artırması, aynı
zamanda, bu boşluğun doldurulması yönünde önemli
bir adımın atıldığını gösteriyor.

11 Aralık yerel seçimlerinin anlamlı sonuçlarından
biri de, hiç kuşkusuz sanayileşmiş ve kentleşmiş bü-
yük illerde tüm burjuva partilerinin mutlak oy kaybı-
na uğramaları, CHP'nin ise, mutlak oy kaybının yanı-
sıra oran olarak da gerileme göstermesi. İstanbul, An-
kara, İzmir, Adana, Bursa ve Kocaeli'ni toplam olarak
ele aldığımızda şöyle bir sonuç ortaya çıkıyor:

İSTANBUL, ANKARA, İZMİR, ADANA, BURSA VE KOCAELİ'DE PARTİLERİN MUTLAK OYLARINDA VE OY ORANLARINDAKİ DEĞİŞİMLERİN 5 HAZİRAN'LA KARŞILAŞTIRILMASI

Partiler	5 Haziran oy oranı	11 Aralık oy oranı	Mutlak Oy Kaybı (Kazancı) %
AP	34	37	- 23
CHP	51.6	49.6	- 32
MSP	5.9	4.5	- 45.5
MHP	4.6	5.2	- 21
TİP	0.29	0.91	+ 121

Tabloda görüldüğü gibi, bu illerde CHP'nin oran ve
mutlak olarak oy kaybı AP'ninkinden de yüksek. MC
iktidarının birlikte getirdiği tüm felaketleri en çok du-
yan ve yaşayan büyük kentlerde "ana muhalefet" par-
tisinin seçmeni sandık başına götüremediği, mutlak
olarak büyük ölçüde oy kaybetmesi ve nihayet oy oranı-
nın düşürmesi gerçekten çok ilginç. Türkiye'nin "kal-
binin attığı" bu illerde, tüm sermaye partileri ile bir-
likte "umut" partisinden de oy kaybetmesi ve gerileme-
si niç kuşkusuz bugünkü aşamada kitlelerin büyük
hoşnutsuzluğunun bir göstergesi. Önemli olan da bu
hoşnutsuzluğun gerçek "umut" a çevrilmesi, sosyaliz-
min bir alışıak olarak kitlelere yeterince ulaştırılması.

Metin ÇULHAOĞLU

si. Sosyalist hareket, tabloda da görüldüğü gibi bu
boşluğun doldurulmasında önemli bir adım atmakla
birlikte, yeni ve çok daha büyük görevlerle karşıkar-
şıyadır.

FAŞİZME KARŞI MÜCADELE SİNFAL TEMELİNE OTURTULMALIDIR

Türkiye ölçeğinde bakıldığında MHP, ancak oy
oranını koruyabildi. Mutlak olarak ise önemli ölçü-
de oy kaybetti. Ancak ilginç olan yanı, MHP'nin bazı
doğu illerinde gerek oy oranını artırması, gerekse Tür-
kiye genelinin tersine mutlak olarak oy kazanması.
MHP'nin "sıfırdan başladığı" bazı Doğu illerinde du-
rum şöyle:

İller	Haziran Oy Oranı	Aralık Oy Oranı	Mutlak Oy Artışı %
Bingöl	1.08	3.95	+ 232
Diyaibakır	1.09	1.57	+ 23
Muş	0.23	7.44	+ 2696
Siirt	0.60	0.94	+ 49
Van	2.82	6.77	+ 91

Türkiye genelinde oylarının oranını ancak koruya-
bilen, mutlak olarak da yüzde 21 oy kaybeden MHP,
bu Doğu illerinde oy oranını önemli ölçüde artırıyor,
mutlak olarak da büyük ölçüde oy kazanıyor.

Faşizme karşı mücadeleyi sınıfsal temeline oturt-
mayan, etnik konumu faşizme karşı mücadelede tek
başına yeterli bir öğe olarak kabul eden, "etnik koşu-
lar sonucunda Doğu'da faşizmin kesinkes barınama-
yacağını" iddia eden bağnazlar için ilginç bir tablo.
5 Haziran seçimlerinde Gaziantep'ten Erzurum'a uzan-
an bir çember ile Doğu'yu kuşeyden kuşatan faşist
hareket, 11 Aralık'ta Doğu'nun tam içine giriyor.

Temel belirleyici olan üretim ilişkileri, dinci ide-
oloji için olduğu kadar, faşist hareketin yayılabilmesi
açısından da elverişli bir temel oluşturuyor. Faşizme
karşı mücadele sınıfsal temeline oturtulmadığı sürece,
sosyalizm kitlelere yeterli bir biçimde ulaştırılmadığı
sürece, faşizm "ırk, iman" dinlemeden en ücra köşeler-
e girecektir. Bunu, herkesin böyle bilmesi gerekir.

FAŞİZM DEVLET KADROLARINDAN TEMİZLENMELİDİR

Türkiye'de, faşist hareketin devlet kadrolarına yer-
leşmesi, buradan hareketle de bağlı kuruluşlara yayıl-
ması üzerinde çok duruldu. Bunun teorik önemi ye-
terince biliniyor. Ancak 11 Aralık yerel seçim pratik

göstergeler açısından da ilginç boyutlar taşıyor. Baş-
ta da değinildiği gibi, Türkiye ölçeğinde oy oranını
ancak koruyabilen, mutlak olarak da oy kaybeden
MHP, devlet kuruluşlarındaki etkinliği sonucunda
bazı illerde "tipik olmayan" ilerlemeler gösterebili-
yor. Doğu illerinin ve "pilot bölge" seçilen iç-doğu
Anadolu dışında MHP'nin gelişme gösterdiği başka
iller de var. Batı illerinin hemen hemen tümünde gerile-
yen MHP, Antalya'da oy oranını artırıyor, mutlak
olarak da oy kazanıyor. Yine MHP daha önce görül-
mediği Rize ve Giresun'da "çarpıcı" sonuçlar elde
edebiliyor:

Antalya	5 Haziran'a göre oy oranlarındaki fark	Mutlak oy kaybı (kazancı) %
AP	- 3.56	- 14
CHP	+ 2.30	- 2
MSP	+ 1.91	+ 49.5
MHP	+ 0.67	+ 6.7
Rize		
AP	- 8.37	- 42
CHP	+ 5.59	- 17
MSP	- 3.81	- 51
MHP	+ 3.07	+ 6.5
Giresun		
AP	- 7.75	- 31
CHP	- 1.91	- 10.5
MSP	+ 2.40	+ 8
MHP	+ 8.08	+ 59

Antalya'da Antbirlik, Rize'de Çaykur ve Giresun'da
Fiskobirlik MHP'nin elindeki Ticaret ve Gümmük
Tekel Bakanlıkları ile ilişkili. MHP, elindeki bakanlık-
ları tavanda "dikensiz gül bahçesi" haline getirdiği gi-
bi, bağlı kuruluşlara adam yerleştirme yoluyla da
Türkiye'nin çeşitli illerine taşınmaktadır. Devlet kad-
rolarının faşistlerden temizlenmesi, bu açıdan da bü-
yük önem taşımalıdır.

SOSYALİST HAREKET, FAŞİZME KARŞI EN ETKİN GÖÇTÜRÜ

MHP'nin gelişmesi ya da gerilemesi açısından "siv-
ri" illerin dökmü de ilginç sonuçlar veriyor. MHP'nin
Türkiye ölçeğinde en büyük ilerlemeyi gösterdiği 10 il
ile en büyük gerilemeyi gösterdiği 10 il şöyle:

"11 Aralık seçimleri, Milliyetçi Cephe'nin halkımız üzerindeki eğilim son bulmalarının istenilen amaçlara ulaşmadığını; CHP'nin pasif ve uzlaşmacı tutumunun derin bir tepki ile karşılandığını; sosyalizmi, T.I.P.'nin bütün engelleri aşarak çok hızlı bir gelişme gösterdiğini ortaya koymuştur."

MC GERİLEMİŞTİR

"Yerel seçimlerde iktidar partilerinin güçlenmesi yönündeki eğilim son bulmuştur. Siyasal iktidardan elinde bulunduranları gırtlıkları tehdit ve şantajlarla yerel yönetimleri de kendi kontrolleri altına alına gayretleri boşa çıkmıştır. İşçi ve emekçi kitleler, faşist terör ve cinayetler karşısında sınımdıklarını; emperyalizmin uydusu, ırkçı, şoven milliyetçi baskıların sorumlusu Milliyetçi Cephe'yi onayladıklarını oylarıyla ortaya koymuşlardır. Haziran seçimlerine kıyasla AP, MHP ve MSP için kullanılan oyların sayısında 1 milyon 486 binlik bir azalma olmuş, Milliyetçi Cephe'nin üç partinin toplam oy oranları düşmüştür. Şehir ve kasabalarda, özellikle büyük şehirlerimizde Milliyetçi Cephe'nin gerilemesi çok daha büyük ölçülere ulaşmıştır."

CHP HALKIN TEPKİSİNİ TEMSİL EDEMİŞTİR

"Başta Milliyetçi Cephe olmak üzere sağın yeniliyle, gerilemesiyle sonuçlanan seçimler, CHP için bir zaferanlamını taşımaktan uzaktır. Hayat pahalılığında artışın yüzde 40'a ulaştığı; işsizliğin hızla arttığı; dükkanlar önündeki kuyrukların uzağı gittiği, kamorsanın, mal darlığının görülmemiş bir ölçüye

vardığı bir dönemde CHP halkın tepkisini temsilci olamamıştır. Sokakların heğrin kana bulandığı; yurt çıkarlarının çiğnendiği, emperyalizme bağınıların arttığı bir dönemde 5 Haziran'da CHP'ye verilen oyları 11 Aralık seçimlerinde CHP'ye verilen oylar arasında 1 milyonu aşan bir düşme olmuştur. 41 ilde CHP oyların mutlak olarak azalmış, artış olan illerin hemen hepsinde ise bu artışlar son derece sınırlı kalmıştır. Özellikle İstanbul, Ankara, Adana, Kocaeli, Diyarbakır ve Malatya'da, emekçi halkımız, CHP merkez yönetiminin sağa yansıma, büyük burjuvaziye uzlaşma politikasına karşı duyulmuş, tepkisini son derece kesin bir biçimde belli etmiştir. 5 Haziran seçimlerinde yüzde 72 olan katılma oranının bu seçimlerde yüzde 57'e kadar düşmesinin arkasında genel olarak burjuva partilerine karşı duyulan güvenin azalması, özel olarak CHP'nin izlediği pasif, uzlaşmacı, faşizme karşı biriktiren kaçınan politikaya destek olma kaygısının önemli bir payı vardır. Ekonomik ve sosyal gelişmenin yarattığı iletme dönük büyük potansiyel işçi ve emekçi kitlelerin bilinç ve örgütlenme düzeyleri arasındaki uyumsuzluğun sonucu olan amaçların, bugünden yama kurtuluş umutlarının, gereği gibi yönlendirilmediği takdirde, ancak faşizmin işine yarayabilecek bir yalınlığa, beşgünlük dönüşebilme eğilimini taşıdığı, bu seçimler vesilesiyle bir kere daha belli olmuştur."

SEÇİM SONUÇLARI, AYDINLIK GELECEĞİN HABERCİSİDİR

"Ne var ki, 11 Aralık seçimleri umutsuzluğa, yalınlığa, beşgünlüğe yer

olmadığını, işçi ve emekçilerin mücadelesini, sosyalist hareketini yenmenin mümkün olmadığını inkar kabul etmez bir kesinlikle ortaya koymuştur. T.I.P.' 11 Aralık seçimlerinde oyların 3 katına fazla artmış, 6 ay gibi kısa bir süre içinde T.I.P.'ni destekleyenler, çark-başakın safında yer alanlar seçime katılan yerlerde % 1'e ulaşmıştır. Bugün Türkiye İşçi Partileri 3 ilçe ve bucakda yerel yönetimlerin başındadır, ayrıca belediye meclislerine seçilen Türkiye İşçi Partileri yerel yönetimleri demokratikleştirme mücadelesini geliştirmektedir. Böylece 11 Aralık seçimleri hangi politikanın, hangi partilerin eriyip gittiğini, durakladığını, hangi politikaların, hangi partinin güçlenip geliştiğini ortaya koymuş, dünyamız ve Türkiye'nin aydınlık geleceğinin küçük de olsa, önemli inkar edilemez bir habercisi olmuştur."

TIP, MUCADELESİNİ DAHA BÜYÜK BİR KARARLILIKLA SÜRDÜRECEKTİR

"Türkiye İşçi Partisi'ne vermiş her oy faşizme karşı sığınmış bir yumruk olarak, boş umutları ve anti-faşist güçlerin birlik içinde mücadele etmesini engelleme tavrına karşı bir protesto olarak, yarımların Türkiye'si için bugünden atılmış bir adım olarak büyük değer taşımaktadır. Türkiye İşçi Partisi bütün saptırma ve engellemeleri, sosyalist hareketin bakında yaratılmak istenen bulanıklıkları aşarak CHP dışındaki öteki sol partilerin toplamından fazla oy almıştır. Partimiz halkımızdan aldığı destekle, mücadelesini daha büyük bir kararlılık ve etkinlik içinde sürdürecektir."

Seçim sonuçları aydınlık geleceğin habercisidir

MHP'nin en büyük ilerlemeyi gösterdiği iller

oy kazancı %

- 1) Muş 2696
- 2) Bingöl 232
- 3) Muğla 108
- 4) Van 91
- 5) Burdur 83
- 6) Giresun 59
- 7) Siirt 49
- 8) Uşak 47
- 9) Sakarya 44
- 10) Sinop 42

MHP'nin en büyük gerilemeyi gösterdiği iller

oy kaybı %

- 1) Çanakkale 77
- 2) Balıkesir 72
- 3) Manisa 70
- 4) İzmir 58
- 5) Malatya 56
- 6) Denizli 55
- 7) Artvin 55
- 8) İstanbul 51
- 9) Edirne 49
- 10) Kütahya 48

MHP'nin en büyük gerilemeyi gösterdiği, bilinçli ve disiplinli bir oy tabanına sahip olmadığını sergilediği 10 ilin Artvin ve Malatya dışında 8'i Batı'da kapitalizmin gelişkin olduğu iller. Buna karşılık MHP'nin en büyük ölçüde oylarını artırdığı 10 il ise farklı bir nitelik gösteriyor.

Ancak ikinci nokta daha da ilginç. MHP'nin en çok gelişme gösterdiği 10 ilin 8'i sosyalist örgütün uzanamadığı, seçimlere de katılmadığı iller. Buna karşılık, MHP'nin en büyük gerileme gösterdiği 10 ilin Artvin dışında 9'una sosyalist örgüt uzanıyor. Ayrıca bu 10 ilin çoğunda sosyalist hareket etkin bir seçim çalışması gösterdi, seçimlere katıldı.

Adayların konumu, kişisel etkinlikleri gibi özellikler yerel seçimlerde önem taşıyan faktörler bir yana bırakılırsa, faşist hareketin kitle tabanından tecrüti açısından en önemli unsurun sosyalist örgütlenme ve sosyalist çalışma olduğu ortaya çıkıyor.

Bunun dışında, CHP ve sosyal demokrasi, faşist hareketin ve kitle tabanının gelişmesinde etkin olamamaktadır. CHP'nin oy oranını önemli ölçüde artırdığı, Afyon, Burdur, Çankırı, Çorum, Kasta:onu ve Sa-

YARATILMAK İSTENEN "MHP ZAFERİ" HAVASININ OZERİNE CİDDİ OLARAK EĞİLMEK GEÇİYOR. YER YER İLERLEMESİNE KARŞIN, MHP'NİN TÜRKİYE ÖLÇEĞİNDE MUTLAK OLARAK OY KAYBETMESİ, DEMOKRASİ VE SOSYALİZM GÜÇLERİNİN İLERİ ADIMI OLARAK DEĞERLENDİRİLMELİ. FAŞİST HAREKETİN, TÜRKİYE'DE BİLİNCİLİ VE DISİPLİNLİ BİR OY TABANINA SAHİP OLMADIĞI YEREL SEÇİM SONUÇLARI İLE ORTAYA ÇIKIYOR. SOSYALİZMİN KİTLELERE CİDDİ BİR ALTERNATİF OLARAK GÖRÜLDÜĞÜ KESİMLERDE FAŞİST HAREKETİN GERİLEMESİ, DEMOKRASİ BAYRAĞININ YÖKSELTİLMESİ İÇİN SOSYALİZM BAYRAĞININ DA YÖKSELTİLMESİ ZORUNLULUĞUNU ORTAYA KOYUYOR.

karya gibi iller, aynı zamanda MHP'nin de önemli ölçüde oylarının oranını artırdığı illerdir.

11 ARALIK SEÇİMLERİNDE SOSYALİST HAREKET İLERİ BİR ADIM ATTI

Türkiye genelinde bakıldığında, oy oranları ve oy sayısı olarak tüm partiler açısından şöyle bir tablo ortaya çıkıyor:

Partiler	Oy oranlarındaki değişme	Mutlak oy kaybı (kazancı) %
AP	+ 0.31	- 18.12
CHP	+ 0.21	- 17.39
MSP	- 1.76	- 35.45
MHP	+ 0.32	- 14.69
DP	- 0.86	- 55.86
CGP	- 1.35	- 76.93

Tablodan da görüldüğü gibi, MSP giderek eriyor, sermayenin diğer partileri DP ve CGP yokolma noktasına yaklaşıyor. Türkiye'de sermayenin çözümsüzlüğü, kitleleri bir süre uyutabilecek için tezgahladığı partilerin çözümsüzlüğünde, siyasal yaşamda çok kısa sürecek bir süreçte bu partilerin yokoluşunda yansıyor.

Başta da değinildiği gibi, kentleşmiş, sanayileşmiş büyük illerde hem katılma oranı önemli ölçüde düşmüş, hem de CHP mutlak olarak AP'Jen de fazla oy kaybına uğramıştır. Bunun anlamı, CHP'nin politik

olarak uyanık, siyasal gelişmeleri izleyen kesimlere "birşeyler" verememesidir. Sosyalist hareketi bu alanda büyük görevler beklemektedir.

Büyük kentlerde oy kaybeden CHP'nin kazanç hanesini, kırsal kesimler ve özellikle öteden beri DP ve AP'nin güçlü olduğu iller oluşturuyor. CHP'nin "umut" olma niteliği, giderek büyük kentlerden kırsala kayıyor. Diğer bir deyişle CHP "AP'leştirikçe" kentlerden kopuyor, kırsala AP'leşerek AP ile rekabet ediyor.

Seçimlerin gösterdiği diğer bir önemli nokta da faşist hareketin bilinçli, kararlı ve disiplinli bir oy tabanına sahip olamamasıdır. Özellikle Batı'nın gelişmiş illeri açısından sonuçlar bunu gösteriyor. MHP geri üretim ilişkilerinin egemenliğini sürdürdüğü, küçük üretimin yaygın olduğu ve bunlara ek olarak sosyalist almaşğın kitlelere yeterli ölçüde ulaştırılmadığı kesimlere doğru çekilmektedir. Ne "etnik" faktör ne de CHP'nin güçlenmesi, MHP'nin bu alanlardaki gelişmesini engelleyememektedir.

Sosyalist hareket, 11 Aralık seçimleri ile önemli bir adım attı. Ancak bu adım yeni, daha zorlu görevleri de beraberinde getiren bir adım oldu. Sosyalist örgütün siyasal yaşamda yer almadığı, kitlelerdeki bilinç ve birikimin sosyal demokrasi ile hapsedildiği uzun döneme özgü donukluk, karamsarlık, çekingenlik yavaş yavaş ortadan kalkmaktadır. Diğer bir deyişle "buzların çözülmesi" süreci hızlanmıştır. Bu nesnel süreçle birlikte sosyalist hareketin örgütlenme ve siyasal çalışma alanında atacağı güçlü adımlar, geleceğin belirleyicisi olacaktır.

DISK'in sınıf sendikacılığı anlayışının kaynağında TIP vardır

“DISK'in olağanüstü genel kurulu, 22 Aralık tarihinde çalışmalarına başladı Genel Kurul'un ilk gününde, konuklar arasında bulunan Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran da bir konuşma yaptı. Alkoşlar arasında kürsüye gelen Boran, ses tesisatındaki bir arıza nedeniyle ile bir süre konuşmasına başlayamadı. Arızanın giderilmesi üzerine Boran yeniden sürekli alkoşlar arasında kürsüye gelerek konuşmasına başladı. Boran'ın DISK Genel Kurulu'nda yaptığı bu konuşmayı okutularımıza sunuyoruz:”

“Bugün Türkiye'nin derin bir ekonomik/politik bunalım içinde olduğu biliniyor. Bunu biliyor kabul ederek üzerinde ayrıca durmayacağım. Ama bir olgu daha var ki bizleri, bu toplantıyı, yakından ilgilendiriyor. O da şu: İşçi sınıfımızın ileri cı sendikal hareketi de bir bunalım geçiriyor. Anlaşmazlığa taraf olanlar ve görüş ayrılıklar üzerinde duracak değiliz. Meseleyi, koyabildiğim en üst ve genel düzeyde, en temel çerçevede içinde ele almaya çalışacağım. Yüzye'deki görüşmeleri atıptaktaki özü yakalamaya gayret edeceğim.”

Sendikal hareket ve işçi sınıfı partilerin doğuşu

“Bilimsel sosyalistlerce çoktan tespit edilmiş ve bilinen, ama başkalarınca bilinmeyen veya şimdilerde genellikle unutulmuş olan bir gerçek var: Kapitalist toplumlarda sendikal hareketin ve örgütlenişin, özünde, kapitalizmle uyumsuz bir olgu, kapitalist siste-

min bir parçası oluşudur. Sendikal örgüt ve işleyiş çerçevesinde sermaye-emek ilişkisi ortadan kalkmaz çünkü sömür ortadan kalkmaz, ama ilişkili kontrol altına alınır; sermaye sınıfının, çok istediği, bizde bu son zamanlarda dillerinden düşürmedikleri üzere, “çalışma barışı” sağlanır. Kapitalist toplumlarda ekonomik mücadelenin ve onun örgütlenişini olan sendikacılığın tarihsel doğuşu böyle olmuştur, işlevi, görevi böyle olmuştur.

“Sermayenin -burjuvazinin- isteği ve amacı sendikal mücadeleyi ve örgütleri bu nitelikte ve bu çerçevede içinde tutmaktır. Ne var ki, işçi sınıfının sermaye sınıfına karşı mücadelesi, ekonomik düzeyde sınırlı kalmamıştır, politik düzeye yükselmiştir. Tek tek işyerlerinde patrona karşı veya bütünüyle sermaye sınıfına karşı ekonomik mücadele vermekle sömürü sorununun çözülmesiyle, sömürü sorununun çözümünün bir iktidar sorunu -politik bir sorun- olduğu anlaşılır. İşçi sınıfı partileri ortaya çıkmıştır.

“Giderek işçi sınıfının politik hareketine örgütü -partis- önemde üstünlük kazanmıştır. Zira parti daha geniş kapsamlı ve daha derin içerikli bir sorunla uğraşmaktadır: İktidarı işçi/emekçi'den yana etkilemek, işçi sınıfını ve mültefikli emekçi sınıfları iktidarı için hazırlamak ve iktidara getirmek, iktidarı aldıktan sonra da sömürüyü ve sınıfları ortadan kaldırma doğrultusunda düzeni değiştirmek... İşçi sınıfının partisinin amacı ve uğraşı budur.”

Politik hareketin sendikal harekete etkisi

“İşçi sınıfının politik hareketinin ve örgütlenişin ortaya çıkışının ve gelişmesinin sendikal hareket üzerinde yansımaları olmuştur. Sendikal hareketin poli-

tikleşmesiyle sendikacılık sınıf uzlaşmacılığı çerçevesini aşarak sınıf mücadelesi temeline oturdu. Sendikacılığın özgün işlevi yine işçilerin ekonomik/sosyal somut çıkarlarını savunmak ve sağlamaktır. Toplu sözleşme yapmak ve en iyi şartları elde ederek yapmak yine sendikacılığın ihmale gelmez temel görevidir. Ama artık bunlar işçi sınıfı için kendi başına yeterli, son amaçlar değildir. Son amaç sömürünün ortadan kalkması, sosyalizme geçiştir. Bu anlayışa dayanan, bu doğrultuda bir sendikacılık oluşup gelişti. DISK de Türkiye'de bu anlayışta bir sendikacılığın ürünüydü.

“İşçi sınıfının sendikal hareketinin politikleşmesi sermaye sınıfını -burjuvazi- rahatsız etmiştir ve etmektedir. Bizde de öyledir. Burjuvazi -büyük sermaye- işçi sınıfının politik hareketine ve politikleşen ileri cı sendikal hareketine karşı iki yoketme taktiği, silahı kullanır: Biri, doğrudan saldırı ve baskıyla sindirme, eritip yoketme veya hukukten ortadan kaldırma; ötekisi ise bu yollardan tasfiye mümkün olmadıkça halterde -baskı ve şiddetle sürdürmekle birlikte- işçi sınıfının politik ve sendikal hareketini sosyalizme yönlendirmeden geri tutmak, saptırmak, saptırarak yozlaştırmak, devrimci, sosyalist içeriğinden boşaltmaktır. Türkiye'de uzun süreden beri ileri cı sendikal hareket üzerinde büyük sermaye tarafından bu ikinci operasyon sürdürülmektedir. İşçilere, sendikal örgütlerine, toplantılarına kaba kuvvet saldırıları da olmuştur ve olmaktadır. Ama burjuvazi işçi sınıfının üzerine doğrudan saldırıktan yine de çekinmektedir, asıl başararak istediği şey, işçi sınıfı hareketini saptırmak, bu sömürü düzeniyle uzlaşmış hale getirmektir.”

DISK'in kuruluşu Amerikan sendikacılığı duvarının aşılmasıdır

“Büyük sermaye-burjuvazi- işçi sınıfının siyasetle uğraşmasına artık karşı çıkmıyor. Bunun sonuç vermediğini, vermeyeceğini gördü. Türkiye'de sendikal hareket bastırılmaz, önlenemez hale gelince, burjuvazi onu Amerikan sendikacılığı kalıbına dökmek istedi, döktü de. Bu kalıba göre, tüm sorunlar işverenle pazarlık masasında, toplu sözleşmeyle çözümlenirdi. İşçi sınıfı için mevcut partilerden başka bir parti aramaya ve kendi bağımsız partisini kurmaya, doğrudan iktidara yönelik mücadele vermeye gerek yoktu. İddia buydu ve uzun süre bununla yetinildi. Ama Türkiye işçi sınıfı hareketi kendisini kurtarmaya yönelik bu duvarı çabuk aştı. Bugün artık Amerikan sendikacılık anlayış ve uygulamasının şampiyonu Türk-İş bile partilerüstü, politika üstü sendikacılıktan söz edemiyor.

“Türkiye'de sendikal hareketin Amerikani model sendikacılığın duvarını aşmasını açık seçik somutlaştırarak olay DISK'in 1967'de kuruluşu oldu. DISK sınıf uzlaşmacısı sendikacılığı reddediyor, sınıf mücadelesi sendikacılığını benimliyordu. Bu, bilimsel sosyalizmden kaynaklanan sendikacılık anlayışıydı. DISK'in bu anlayışı benimsemesinin kaynağında da Türkiye işçi

Partisi'nin varlığı yatıyordu. DİSK tam bir örgütsel bağımsızlığa sahipti. Parti'nin DİSK'in iş işleyişine karışmasını sözü bile olmazdı. Ama işçi sınıfı partisinin varlığı genel olarak toplum hayatını, politika alanını etkilediği gibi işçi sınıfının ikiz hareketinden biri olan sendikal hareketini de derinden etkiliyordu. Bu, sosyolojik olarak doğal, kaçınılmaz bir etkiyleydi."

"Burada kısaca belirtiyim ki, zaten bir parti kendi özel-subjektif iddialarıyla, "Ben işçi sınıfının partisiyim, öncü müfrezesiyim" gibi iddialarla gerçekten işçi sınıfının partisi olamaz. Bu çeşit iddialarla ortaya çıkıp yolumdan direktifler vererek ve başkalarının bunlara uymasını isteyerek ve beldeyerek de işçi sınıfının partisi olunmaz. İşçi sınıfının partisi olmak sıfatını bir parti programıyla, tüzüğü ile, bunlara uygun çalışmalarıyla, işçi, emekçi kitlelerin özgürlüğü, hak ve çıkarları yolunda verdiği tutarlı, sebatlı, fedakar ve cesur mücadele ile kazanır, işçi sınıfının güvenliğini kazanarak, kendini ona ergeç kabul ettirerek. Partilerinin kitle örgütlerindeki, bu arada sendikadaki çalışmalarında da aynı ölçüler geçerlidir. Öst perdenen konuşmak ve davranmak olmaz, üstten dayatarak kabul ettirmeye çalışmak da olmaz. Tam bir demokratik anlayış içinde, anlatarak, açıklayarak, inandırarak kabul ettirmek; fedakarca, içtenlikle, dürüstlikle çalışarak kabul ettirmek ve kabul olunmak. Bilimsel sosyalistlerin davranış ve çalışma kuralı böyle. Bu kuralda bireyciliğe, ayak oyunlarına, aldatmacalara ve dayatmalara yer yoktur."

"Türkiye İşçi Partisi'nin sendikalar ve diğer kitle örgütlerine karşı tavı ve davranış eskinden de, şimdi de bu anlayış içinde olmuştur ve olmaktadır."

"Türkiye İşçi Partisi'nin önce iç mücadelelerle sarsılması, sonra 12 Mart balyoz hareketi döneminde kapatılması burjuvaziye kolladığı fırsatı verdi. Tüm ileric, demokratik hareketleri ve özellikle işçi sınıfının sendikal hareketini etkileyen odak olan parti ortadan kalkmış, meydan burjuva reformizmine boş kalmıştı. Burjuva reformizmi -sosyal demokrasi- politik bir hareket olarak serpilip boyattı 12 Mart döneminde. İşçi sınıfının direnci kırılmadı, kitlelerin kapitalist düzene karşı demokratik doğrultuda tepkisi gelişmekte devam etti; 12 Mart döneminden ülke bu anlamda daha sola kaymış olarak çıktı. Ama bu uyanış ve kayış, işçi sınıfı partisinin yokluğunda, sosyal demokrasiyenin başka çıkış noktası bulamadığından oraya yöneldi ve böyle biçimlendi. Bu kayış ve biçimleniş DİSK hareketinde de kendini gösterdi. Türkiye İşçi Partisi'nin önce sarsılması, sonradan kapatılmasıyla bilimsel sosyalizmin ileric sendikal hareketi yönlendireti etkisi de ortadan kalkmıştı."

Burjuvazinin sosyal demokrat alması

"Büyük burjuvazi kendi politik iktidarının gerçekleştirilmesinde sosyal demokrasiyi artık ikinci amaçlı alternatif olarak görmektedir. Dünyanın öbür kapitalist ülkelerinde olduğu gibi bizde de sosyal demokrasi, işçi sınıfının politik ve sendikal hareketini sosyalizm hedefinden sapırmada, bu hareketi kapitalist düzenin sürlerini içinde burjuva reformizmine indirmede başta gelen araçtır. Burjuvazi şimdi bu ara-

cı enine boyuna tam kapasite kullanmaktadır. Buna karşı politik hareket kendisini koruyabilmekte, varlığını güçlenerek sürdürebilmektedir. Ama ileric sendikal hareket için aynı şey söylenemez."

"İlerici sendikal hareketi sağa kaydırma, sosyal demokratlaştırma operasyonu oldukça kalın bir duvar perdesi altında yürütülmektedir, gözlerden saklanılabilmek için. Salverilen duman "sosyalizm" dumanı, "işçi sınıfının bilimi" dumanıdır. Ne yapıyorsa, bunlar adına yapıyor hep. DİSK'in işçi kütlesi üzerinde eski imajını, etkisini sürdürebilmek için böyle bir perdelemeye gerek duyulmaktadır."

"Sosyal demokrasi'nin desteklenmesini sosyalizm ile uyumlaştırmanın kolay bir formülü, bir yolu da bulunmuştur: Önce sosyal demokrasi, demokratik hak ve özgürlüklerin genişlemesi olacak, sonra bu genişlenmiş demokrasi ortamında sosyalizm için örgütlü mücadele verilecek. Sosyalizme geçişin belli aşamaları olacağı biliniyor ama, sosyalizm için mücadelenin bir sosyal demokrat aşamadan geçeceği ilk kez Türkiye'de keşfedilmiş oluyor. Ve bu konuda "sosyalizmin bilimi" adına fetva veriliyor, sosyal demokrasi canla başla desteklenmeye kalkışılıyor. Sosyal demokrasi'nin böylesine genişletilmesi bir demokrasi ortamı getirip getirmeyeceği de ayrıca bir sorun. Nasıl olacağını göreceğimiz günler uzak değil artık."

"Sağa kayışı örtmek için bir sis perdesi yaratmakta kullanılan yöntemlerden biri de sosyalizm çeşitleri yaratmaktır. Kuşkusuz, her ülkede sosyalizm ulusal şartlara göre farklı biçimler alacaktır, sosyalizm için çalışanlar kendi toplumlarının gelişme aşamasını, doğrultusunu, yapısal şartlarını iyi bilmeli, doğru değerlendirmelidirler. Zaten böyle yapmazlarsa başarılı olamazlar. Ama bu doğruyu teyit etmek ve ona göre davranmak ayrı şeydir, bu doğrudan hareketle dünyada çeşit çeşit sosyalizmler olduğunu ve her ülkenin kendine has sosyalizmi olması gerektiğini iddia etmek apayrı şeydir. Uygulama biçimlerinde, yöntemlerinde ne farklılıklar olursa olsun, sosyalizmin temel nitelikleri ortaktır, evrenseldir. "Sosyalizm çeşitleri" ne ilişkin iddialar dünya ve ulusal işçi sınıfı hareketlerinde bölücülük ve dünya sosyalist sistemine düşmanlık yaratmaya, anti-komünizm ve anti-sosyetizm köriklemeye yöneliktir."

DİSK'i parti yerine koyanlar

"Sağa kayışı gizlemeye yönelik olarak yaratılan sis perdesinde bir başka unsur da sendikal birimi, DİSK'i, parti yerine koymak, ona parti görevleri yüklemek olmuştur. Oysa, ne kadar politikleştirse politikleşsin hiç bir sendika veya sendikalar topluluğu politik partinin yerini alamaz, onun işlevlerini yerine getiremez. Sendikacılığın temel aslı görevi hâlâ işçilerin güncel, somut ekonomik/sosyal çıkarlarını koruyup genişletmektir. İlerici, devrimci sendikacılık bu işlevi, ni, işçi sınıfının bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin bütününlü ve doğrultusunu dikkate alarak ve ona uyumlu biçimde yerine getirir. İlerici, devrimci sendikacılık politik protesto ve direniş hareketlerinde bulunur, bu çeşit hareketlere katılır, ama mücadelesinin özgün niteliği politik değildir, çünkü hedefi politik iktidarı almak değildir. İşçi sınıfının mücadelesinin nasıl yürütüleceğini işçi sınıfının kendi bağımsız partisi belirler. Sendikayı parti yerine koymak, ondan partinin işlevlerini beklemek bilimsel sosyalizme mutlaka önlenmesi gereken önemli bir sapma sayılır."

"İlerici sendikal hareketin bugünkü durumunun kalın çizgileriyle belirttiğim bu tablosu elbette iç açıcı değil. Bir kriz hali açık seçik ortada. Ama karamsarlığa ve umutsuzluğa da gerek yok. İşçi sınıfı hareketi dümdüz bir çizgi üzerinde, densesiz gül bahçesinde yürür gibi ilerlemeyiz. Duraklama, hatta gerileme dönemleri olabilir. Ama bunlar geçicidir. Hareket toparlanır, daha üst aşamalar doğru yönelir. Eski biçimler eskilmişse, yeni biçimler oluşur. Toplumsal gelişmenin boşluklara tahammülü yoktur. Meydana gelen boşluklar ergeç, ama mutlaka doldurulur. İşçi sınıfımız ileric, devrimci sendikacılığın temelli tasfiyesine müsaade etmeyecektir."

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ'NİN ÖNCE İÇ MÜCADELELERLE SARSILMASI, SONRA 12 MART BALYOZ HAREKATİ DÖNEMİNDE KAPATILMASI BURJUVAZİYE KOLLADIĞI FIRSATI VERDİ. TÖM İLERİCİ DEMOKRATİK HAREKETLERİ VE ÖZELLİKLE İŞÇİ SINIFININ SENDİKAL HAREKETİNİ ETKİLEYEN ODAK OLAN PARTİ ORTADAN KALKMIŞ, MEYDAN BURJUVA REFORMİZMİNE BOŞ KALMIŞTI. BURJUVA REFORMİZMİ -SOSYAL DEMOKRASİ- POLİTİK BİR HAREKET OLARAK SERPİLİP BOY ATTI 12 MART DÖNEMİNDE. İŞÇİ SINIFININ DİRENCİ KIRILAMADI, KİTLELERİN KAPİTALİST DÜZEN KARIŞI DEMOKRATİK DOĞRULTUDA TEPKİSİ GELİŞMEKTE DEVAM ETTİ. 12 MART DÖNEMİNDE ÖLKE BU ANLAMDA DAHA SOLA KAYMIŞ OLARAK ÇIKTI. AMA BU UYANIŞ VE KAYIŞ, İŞÇİ SINIFI PARTİSİNİN YOKLUĞUNDA, SOSYAL DEMOKRASİDEN BAŞKA ÇIKIŞ NOKTASI BULUNMADIĞINDAN ORAYA YÖNELDİ VE ÖYLE BİÇİMLENDİ.

"İşçi sınıfımız şimdi den bir toparlanma içinde dir. İşçi sınıfının en üst düzeyde, yani siyasal düzeyde, örgütlenmesi ve örgütlü mücadelesi demek olan partileşme hareketi iki buçuk yıldan beri başarıyla sürüyor. İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi, Türkiye İşçi Partisi, yeniden mücadele alanındadır. Eskişinden sayıca henüz daha küçük olmakla beraber daha dinamik, daha bilinçli, daha sıkı örgütlüdür. Parti politik etkisini iyiden iyiye duyurmaktadır. İşçi sınıfımızın ileric sendikal hareketi ile siyasal hareketi arasında giderek bir uyumluluk meydana geleceği kuşkusuzdur."

Temel, öncü güç işçi sınıfıdır

"Sosyal demokrasi ile bilimsel sosyalizm arasındaki ayırım çizgilerinin ve sosyalizmden sapmaları açık seçik saptadıktan ve bunların birbirine karıştırılmasına karşı kesin vaziyet aldıktan sonra bugün başarılanmayı bekleyen güncel ivedi görev tüm ileric, demokrat, sol ve sosyalist güçlerin emperyalizme ve faşizme karşı birliğin sağlamaktır; aradaki temel ayırım çizgilerini korumakla beraber, emperyalizme ve faşizme karşı ortak mücadele hedeflerini saptamak ve ortak eylemleri gerçekleştirmektir. Bazı ayrımlar kesin uzlaşmazdır; onlarla biraraya gelmek söz konusu değildir: Bireysellerizmci yanlılar ve Mao'cular gibi..."

"Diğer farklılıklar, ayrımlar farklı ortak noktalar bulunmalı, bunlar arasından iş ve eylem birliği gerçekleştirilmelidir. "Ya bendensin, benimle beraberisin, veya karşımdasın, düşmanmısın" zihniyeti ve davranış bir yana bırakılmalıdır. Ayrıncı içinde birlik! Emperyalizme ve faşizme karşı, bağımsızlık ve demokrasi için mücadele birliği sağlamanın ilkesi budur. Ortak mücadele hedeflerinin ve eylem biçimlerinin saptamasında ve yürütülmesinde birlik katılan tarafların eşitliği ve kararların oybirliğiyle alınması ilkesine dayanacaktır. Herhangi bir tarafın üstünlük iddiasıyla görüşlerini diğerlerine dayatmasına izin yoktur."

"Faşizmin tiranlığı karşısında böyle bir birlik ve dayanışma oluşturulması kaçınılmaz bir zorunluluktur. Bir hükümet değişikliğinin faşizm ve emperyalizm sorununu çözmeye yeteceğini sanmak büyük bir gaflet olur. Emperyalist ve faşist baskıların, gelişmelerin kaynağı yapısaldır. Toplum yapısı, sınıflararası güç ilişkileri değişmedikçe anti-emperyalist ve anti-faşist mücadele sürecektir. İşçi sınıfı toplumun en mücadelecisi, en devrimci sınıfı olarak bu çifte mücadelenin ve sosyalizm için mücadelenin temel gücü, öncü gücü, motor gücüdür. Günümüz şartlarında bu üçlü mücadele bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi içiçe geçmiş, bütünleşmiştir. İşçi sınıfımız bu mücadelenin öncülüğünü yapmak ve onu zafere ulaştırmakla hem kendisini, hem kendisiyle birlikte tüm sömürülen, ezilen kitleleri kurtaracak, köleliğin son biçimi olan kapitalist sömürüyle ortadan kaldıracaktır; bizleri ulus, sınıf ve birey olarak özgürlüğe kavuşturacaktır."

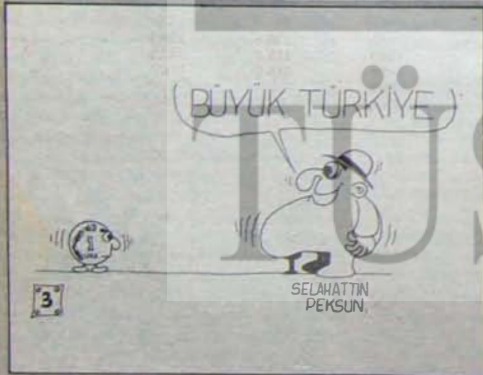
"Selam Türkiye işçi sınıfına!

"Selam dünyanın ve Türkiye'nin aydınlık geleceğine!"

ENFLASYON, TEKELCİ KAPİTALİZM, BANKALAR VE SOSYALİZM

**ÇOK BÜYÜK ORANDA KREDİ-
YE DAYANAN ÖZEL SEKTÖR
YATIRIMLARININ ARTIŞI, KRE-
Dİ HACMİNİN DE ARTIŞINI GE-
REKTİRİYOR. BU, BİR ENFLAS-
YON NEDENİ. TEKELCİ KAPİ-
TALİSTLER ALDIKLARI KREDİ-
LERİN % 30-40'A ULAŞAN FAİZ
ORANINI SÖMÜROYO KATMER-
LEŞTİREREK BANKALARA GE-
Rİ ÖDEMEK DURUMUNDALAR.
BUNUN İÇİN İSE FİYATLARIN
ARTIRILMASI GEREKİYOR.**

Malik ARDA

Amerika'lı burjuva iktisatçı Samuelson'un Ekonomi ders kitabında bir deyiş var. Deyiş şöyle: "Bir papağana arz ve talep kelimelerini ezberletirseniz onu iktisatçı yapabilirsiniz." Samuelson'dan iktisat öğrenenlerin ezberledikleri, arz ve talep kelimelerinden çok ötede. Papağanlar bu iktisatçıların matematik güzellik taşıyan yararız soyut modellerinden "tüketici tercihi", "kişisel yarar" ve "tatminin azamileştirilmesi" gibi ölçülmesi olanaksız, somuttan kopuk konuları da öğreniyorlar. Hem de işsizliğin, sefaletin büküm sürdüğü, dakikada üç cinayetin işlendiği bir ülkenin ideoloğundan.

Şartlı refleks hayvanları özgü. ABD'de kapitalist ideoloji bir üst yapı kurumu olarak sarılardan beri yerleşmiş durumda. Bu nedenle Amerikan burjuva iktisatçıların kapitalist ideolojinin şartlı refleksine alışmaları, başka bir deyişle Keynes ve onu izleyen Samuelson'un iktisatçı papağanları olmaları bir ölçüde doğal.

PAPAĞAN İKTİSATÇI

Türkiye'de tekeli kapitalizmin hızlı gelişmesi özellikle son yıllara özgü bir olay. Bu gelişmeyi hızlandıran etkenler var. Türkiye'li burjuva iktisatçıların burjuva iktisat öğretisi konusunda şartlı refleksle sahip olmaları için geçmesi gerekli zaman süresi, ABD'ye oranla Türkiye'de daha fazla olmak durumunda. Buna rağmen Keynes ve Samuelson'un papağanlarının uzantıları Türkiye'de de var.

Türkiye'li papağan iktisatçı davranışına örnek, enflasyonun nedenleri konusundaki tekerlemeler ve aynı tema üzerine çeşitlemeler. Şöyle ki, kimi iktisatçılar Türkiye'deki enflasyonun belli başlı nedenleri arasında çeşitli toplantılarda, çeşitli yazılarda ve çeşitli beyanatlarda bıkmadan, usanmadan bütçe açığı, işçi dövüşleri, DÇM, para hacmi ve banka kredilerini gösteriyor, bunları defalarca yineliyor ve enflasyonun temel nedeni konusunda tekeli anıyal kapitalizminin yapısına ve bu sanayinin finansman kaynaklarına hiç değinmiyorsa, bu iktisatçılar "papağan iktisatçı" olma testini başarı ile geçmiş ve tekeli sarmaya avukatlığı grubuna üye olma şerefini (!) elde etmiş demektir.

Bilimsel sosyalist teorinin somut olayları aydınlatmada evrensel yaratıcı niteliği var. Bu nedenle bilimsel sosyalist teorinin tahli araçlarını benimseyenler ne iktisatçı papağan, ne de papağan iktisatçı olamazlar. Çünkü işçi sınıfı bilimi, papağanlığı öder.

Bu konuda ilerici ve sosyalist iktisatçılara düşen görev, Türkiye tekeli kapitalizminin yapısal analizine ilişkin araştırmaları aynı konuda da olsa elde edilmesi mümkün en son verilere dayalı bir şekilde devam ettirmeleri. Burjuva ideologların düşünce tabanlarında bir atmılık barutları vardı, bunu da çoktan tükettikler. Onlar artık sadece papağan.

Türkiye sanayii gerek yoğunlaşma, gerekse toplulaşma gibi süreçler açısından tekeli bir yapıya sahip ve tekelleşme eğilimi giderek artıyor. Bu açıdan Türkiye'de sanayinin giderek tekelleşmesiyle ilgili olarak söyleyebiliriz. Tekellerin gelişmesinde bankacılık sisteminin de finansman ve iştirakler açısından çok önemli katkısı var. Ancak buna dayanarak finans oligarşisini birinci plana çıkarmak da Türkiye kapitalizminin tekeli aşamasının özelliklerini son derece yanlış bir şekilde değerlendirmek olur. Tekeli sanayi kapitalizmi Devlet ve banka desteğinden yararlanarak gelişiyor. Mali tekeller, tekeli sanayi kapitalizmi bütününe bir parçadır. Parça bütün olamaz. Ama parça ile bütün arasında ilişkiler olabilir. Var da.

TEKELCİ SANAYİ YATIRIMLARI, FİNANSMAN KAYNAKLARI

1973-1976 yıllarında gerçekleştirilen özel sektör mabit sermaye yatırımlarının dağılımı cari fiyatlarla ve milyon lira olarak şöyle:

Yıl	Yatırım Tutarı
1973	28.338
1974	37.926
1975	62.916
1976	67.968

Tabloya göre, özel sektör mabit sermaye yatırımları artıyor. Artış bir anlamda önemli değil. Önemli olan yatırımların hangi kaynaklarla karşılandığı. Gelmiş geçmiş ve gelecek programlara göre yatırımların finansmanında aranan öz kaynak oranı % 40. Diğer bir anlatımla öneğin kapitalistin 100 liralık yatırımdaki kapitalist katkısı 40 lira. Kredi katkısı ise 60 lira oluyor. Gemi inşa sanayinde durum insanı anımsatır daha da ötesinde. Planlama örgütü Türkiye'de Özania ve Narkosların yokluğundan herhalde üzüntü duyarak gemi inşa sanayinde kapitalist katkısı % 6 olarak öngörümüştü.

Bu durum karşısında; 1976 yılındaki 68 milyar liralık yatırımın 41 milyar lirası, kredi ile gerçekleştirilmiş oluyor. Kapitalistin "mütevazı katkısı" ise sadece 27 milyon lira.

Kapitalist girişimlerin banka kredilerine ne denli bağlı olduklarını belirtmek başka göstergeler de var. 1976 yılında mevcut 1277 adet anonim şirketin toplam sermayesi 5 milyar lira civarında. Tekeli kapitalist anonim şirketlere yine 1976 yılında halka arz edilen tahviller 1,7 milyar lira. Böylece kapitalistlerin banka kredisine dayanmayan kaynakları 1976'da sadece 6,7 milyar liradan ibaret.

[Jasik kapitalist ekonomi görüşüne göre, kapitalist tüketimini kısıyor. Tasarrufu ile yatırım ve işletmeye giriyor. Katlandığı "riskin" sonucunda kâr ediyor. Böylece kapitalist kâr megru görüyor. Ne var ki, Türkiye'de tekeli kapitalistlerin işletme faaliyetlerinin finansmanındaki durum kapitalist kârın risk yüklenmesi anlamındaki megru yetini dahi şüpheli ve tartışılmalı hale getiriyor. Nedeni de şu: Smaî Kalkınma Bankası Araştırması, özel kesim işletmelerinin öz sermayelerinin % 96'si oranında kredi ile çalıştıklarını gösteriyor.

KREDİ - ENFLASYON İLİŞKİSİ

Kredi bankalardan alınıyor. Kredinin kapitaliste faiz maliyetidir. Türkiye'de yamı faiz oranı komisyon, damga vergisi, gider vergisi vb. gibi masrafların eklenmesi ile birlikte % 20 civarında. Ancak bankaların kapitalistlere açtıkları kredilerin bir kısmını mevduat olarak tutma kopolunu koymaları ve mevduat olarak tutulması yüzünden kredi olarak kullanılmayan tutarlar için de faiz ve masraf alınması ve diğer bankacılık oyunları ile gerçek kredi maliyeti % 30 - 35'e hatta % 40'a ulaşır.

Yukarıdaki gerçeklerden ortaya çıkan sonuç enflasyonun nedenleri açısından son derece önemli. Çok büyük oranda krediye dayanan özel sektör yatırımlarının artışı kredi hacminin de artışı gerektiriyor. Bu bir enflasyon nedeni. Tekelci kapitalistler aldıkları kredilerin % 30-40'a ulaşan faiz oranını sömürüyü katmerleştirerek Bankaları geri ödemek durumundalar. Bunun için de fiyatların artırılması gerekiyor. Bu da bir enflasyon nedeni. Tekelci sanayinin tekeli davranış ve pazar sorunu yüzünden kurulu kapasiteyi tam olarak kullanmadığı biliniyor. Fiyatların artışı önemli olan bir diğer etken de bu.

Bu durumda Türkiye'de tekeli kapitalist sistem veri alınır ve bu düzenin devlet ve banka sistemi aracılığıyla geliştirilmesi politikası izlenir ve kapasite kullanım oranı artırılmazsa Türkiye'de enflasyonu önlemeye olanak yok. Çünkü bu konudaki çözümlerler kapitalist sistemin mantığı dışında. Ancak sosyalist iktidarın istesinden gelebileceği nitelikte.

Tekelci kapitalist elde ettiği artık değer bir bölümünü mali tekellere aktarmak durumunda. Mali tekellerin sömürüsü de bir ayrı önemli konu. Banka sömürüsünü sağlayan kaynaklar büyük ölçüde emekçilerin tasarruflarından doğuyor. Sosyalist iktidarın emekçi sınıflar yararına kullanılabileceği olanakları ortaya koyması açısından banka sömürüsü, üzerinde durulmayı gerektirir nitelikte.

40 adet bankadan oluşan banka sisteminin 1972 - 1976 yılları arasındaki kârlarının gelişimi aşağıdaki tabloda görülmüyor.

Yıl	Kâr, Bin TL.
1972	750.749
1973	1.100.764
1974	1.263.408
1975	2.095.235
1976	3.201.629

Tablo için söylenebilecek tek söz banka sisteminin sömürüsünün dört yıllık kısa bir dönem içinde % 326 oranında artış olması. Artışta en önemli etken DÇM. Tekelci sanayiye paralel olarak bankaların da dışa bağımlılığı artıyor. Banka sistemi içinde bazı bankaların 1976 yılı kârlarının incelenmesi de yararlı. Çünkü bu bankaların sanayi ve ticaret sermayesi ile kredi yanında iştirak ilişkileri de var.

BANKA	1976 Kârı
T.İş Bankası	523.615.000
Akbank	353.369.000
Yapı ve Kredi Bankası	257.536.000
T. Ticaret Bankası	179.882.000
T. Garanti Bankası	6.497.000
İstanbul Bankası	3.024.000
TOPLAM	1.324.123.000

Durum şu: Sadece 6 büyük ticaret bankasının 1976 yılında sağladığı kâr toplam banka sistemi kârının % 41,36 gibi önemli bir bölümünü oluşturuyor.

BANKA SÖMÜRÜSÜNÜN KAYNAKLARI

Bankalar kapitalistlere sağladıkları kredilerin % 70 civarındaki kısmını mevduattan, % 15 kadarını Merkez Bankası kaynaklarından elde etmekte. Kendi koydukları sermaye ise % 15 gibi düşük bir düzeyde. Kredilere en çok oranda kaynaklık eden mevduatın son yıllar ortalamalarına göre % 66'lık önemli bölümü ise tasarruf mevduatı. Bu nedenle tasarruf mevduatının daha yakından incelenmesi Türkiye kapitalizminin sorunlarını ortaya koyması ve tartışma ortamı yaratması açısından yararlı ve zorunlu.

1970 VE 1976 TASARRUF MEVDUATI

Dilim TL.	1970 Bin TL	%	1976 Bin TL	%
0 - 1.000	1.827.006	8,75	3.965.686	4,71
1.001 - 5.000	4.409.611	21,13	8.696.047	8,92
5.001 - 10.000	3.144.473	15,06	10.602.832	10,88
10.001 - 25.000	4.305.104	20,63	16.796.738	17,24
TOPLAM (1)	13.686.193	65,57	40.060.203	41,75
25.001 - 100.000	3.892.166	18,65	29.104.419	29,87
100.000'den fazla	3.288.083	15,76	28.244.112	28,90
TOPLAM (2)	7.180.248	34,40	57.348.531	58,77
GENEL TOP. (1 + 2)	20.866.441		97.408.734	

1976 TASARRUF MEVDUATININ VADELERİNE GÖRE AYIRIMI (BN TL)

Vadesiz (3 aya kadar vadeli olanlar dahil)	3 aydan 1 yıla kadar vadeli (3 ay dahil)	1 yıldan 2 yıla kadar vadeli (1 yıl dahil)	2 yıldan fazla vadeli (2 yıl dahil)	TOPLAM
63.603.186	1.829.259	22.789.524	9.186.765	97.408.734

Yukarıda tasarruf mevduatının dilimlere göre sınıflandırılmasını gösterir tabloda vadeli, vadesiz mevduat ayırmaya gidilmemiştir. İkinci tabloda görüleceği gibi tasarruf mevduatının önemli bir bölümü vadesizdir.

Bankacılık uzmanları uzun yıllar boyunca yaptıkları incelemelerden elde ettikleri tecrübeye dayanarak;

— 25.000 liraya kadar olan tasarruf mevduatının niteliksiz işçi, küçük çiftçi, küçük esnaf ve sanatkar, düşük dereceli emekçiler ve geçimini rant ile sağlayan kişilere ait olduğunu belirtmekte,

— 25.000 - 100.000 lira dilimini orta gelirli sınıf ve tabakalarla ilgilendirmekte,

— 100.000 liradan fazla olan mevduat dilimi sahiplerinin % 80'inin serbest meslek sahipleri ve yüksek gelirli rantiyeler ve demek, sendika gibi kuruluşlar olduğunu, kalan % 20 oranındaki tasarruf mevduatının ise büyük tüccar, büyük sanayici ve büyük çiftçiler tarafından yatırıldığını ifade etmektedirler.

Bu sınıflandırmanın gerçeklere büyük ölçüde uygun olduğu sanılmaktadır. Tasarruf mevduatını dilimlere ayıran tablodan çıkan önemli sonuç ve yorumlar şunlar:

1. Orta ve yüksek gelirli sınıf ve tabakaların tasarrufları 6 yılda 8 kat, dar gelirli sınıf ve tabakaların tasarrufları ise sadece 3 kat artmış ve bunların toplam tasarruf mevduatı içindeki oranları önemli derecede düşmüştür. Bu durum aynı zamanda gelir dağılımındaki bozulma eğiliminin bir göstergesidir.

2. Daha önce de değinildiği üzere; tekeli sanayi ve ticaret şirketleri mevduat yatıran değil, kredi kullanan kişilerdir. Bunun da miktarının az olduğu açıktır. Sendika, dernek, yardımlaşma sandıklarının mevduatının miktarı da önemli değildir. Öyleyse büyük tüccar, büyük çiftçi ve özellikle doktor, avukat, komisyoncu gibi serbest meslek sahiplerinin tasarruf mevduatı 6 yıllık dönemde son derece hızla artmıştır. Bu tasarruflar vergilendirilmeyen ve sosyalist iktidarda kalkınma için seferber edilebilecek kaynakları da göstermektedir. Aşağıdaki tablo, ticari sermaye kârının artışı bir göstergesi olarak ele alınabilir.

TİCARET BORSALARINDAKİ MUAMELE HACMI

Yıllar	Muamele Hacmi Bin TL.	İndeks 1963 = 100
1963	5.926.170	100,0
1967	8.278.925	139,7
1968	8.351.168	140,9
1972	15.642.217	262,3
1973	19.887.443	335,6
1976	36.217.179	611,1

3. Tasarrufların alternatif kullanım yerleri değerleri yanında hisse senetleri ve tahvil alımlarıdır. Halka açık şirketler ve halk sektörü finansesi iflas etmiştir. Holdingleşen tekeli kapitalizm sermaye artırımını çok büyük ölçüde bankalar ve holdinge dahil şirketler kanalıyla gerçekleştirmekte ve hisse senetleri alışan banka ve holding sistemi içinde olmaktadır. Aşağıdaki tablo 1974 yılında en büyük 6 mallı tekellin sahip olduğu tekeli kapitalist işletme hisse senetlerinin miktarını göstermektedir.

Banka	Tahsis Edilen Sermaye Bin Lira
T.İş Bankası	1.094.868
Akbank	429.623
Yapı ve Kredi Bankası	234.518
T. Garanti Bankası	144.088
T. Ticaret Bankası	118.014
İstanbul Bankası	109.115

TOPLAM 2.130.224

Tablodaki 6 banka Merkez Bankası, kamu bankaları ve yabancı bankalar dışındaki 22 ticaret bankası içinde iştirakler açısından % 94,0'lük oranla önemli sahiptir. Banka sisteminin tümünün hisse senedi alarının % 46,49'u nu yine söz konusu 6 banka gerçekleştirmiştir.

4. Tahvil satışlarındaki durum ise şu şekildedir:

HAZİNE VE ÖZEL SEKTÖR TAHVİL İHRACI VE SATIŞ DURUMU (MİLYON LİRA)

Yıllar	Hazine	Özel Sektör	Tüccar ve tasarruf sahipleri tarafından satın alınan Hazine Tahvilleri
1970	600	387,0	136,1
1971	800	136,5	238,5
1972	4000	275,5	640,5
1973	4000	648,9	826,6
1974	6000	619,0	1.662,6
1975	9000	1.430,3	2.396,2

Tablodan görüleceği gibi tüccar ve tasarruf sahipleri tarafından satın alınan Hazine tahvillerinin miktarı tüccarların sahip oldukları tasarruf mevduatının büyüklüğü yanında pek fazla önemli değildir. Başka bir deyişle, tahvil satışları büyük tasarruf mevduatının engelleyici rakibidir.

Bu yazı Türkiye'de sosyalist hareketin programında yer alan Bankaların Devletleştirilmesi, tekeli büyük sermayeyi giderek etkisiz kılmak amaçla kuruluşlarının yapılması gibi hedeflerin, gerçeklere ve Türkiye somutuna ne kadar uygun olduğunu bir kez daha vurgulamaya amacını güdüyor. Bu alanda hiç kuşkusuz daha ayrıntılı, daha somut analizlere gerek var. Bunu da yapacak olan, sosyalistlerden başkası değil.

(1) Yalçın Küçük: Kimya Mühendisleri Odası 1975 Sanayi Kongresindeki tebliği. Orhan Silier: "Genel Olarak ve Türkiye Sanayinde Yoğunlaşma, Toplaşma, Tekelleşme" Makine Mühendisleri Odası Yayını, Ankara 1977, s. 3 - 42.

EMPERYALİZMİN YENİ İDEOLOJİK SALDIRI

Raşit KAYA

Son yıllarda emperyalizm, sosyalizm ve ulusal kurtuluş yönündeki gelişmeleri engelleme, durdurma, bir dünya sistemi olarak içinde açılan gedikleri kapatma, dünya halklarını baskı ve sömürü altında tutma çabalarını sürdürülebilir için yeni yöntemler arayışı içine düşmüş görünüyor. Emperyalist sistemin içinde bulunduğu derin yapısal bunalım ve bizzat gelişmiş kapitalist ülkeler işçi ve emekçilerinin mücadelesi bu arayışı daha da yoğunlaştırıyor.

Emperyalizmin bu yeni stratejisi içinde sosyal demokrasi, özellikle Federal Almanya güdümünde, ideolojik ve politik planda, ön plana geçmiş bulunuyor. Bu gelişme ABD'de Carter'in başkanlığa seçilişinden bu yana ABD tarafından da özellikle teşvik edilmektedir. Geçtiğimiz hafta tamamlanan sosyalist enternasyonalin Tokyo Konferansı ve bu konferansta alınan kararlarla, emperyalizmin yeni stratejisinin uygulanması konusunda yeni adımlar atıldı.

EMPERYALİZM YENİ İDEOLOJİK YAYILMA ARAÇLARI ARIYOR

Çağımızın uluslararası alanda gelişmeleri, emperyalizmin klasik yayılma ve egemenlik kurma yöntemlerini devam ettiremeyeceğini bütün dünyaya gösterdi. Vietnam'da Amerikan bozgunu ve Angola'da ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin kesin zaferi bu konuda bir dönüm noktası olarak çağımızın gelişim yönünü kanıtladı. Ulusal ve uluslararası toplumsal gelişme, emperyalizmin yapısal olarak yine sistem gereği durmayan kendi iç çatışmaları, bir bütün olarak emperyalizmin yeni stratejik ve taktik değişiklikler, yöntemler arayışlarını zorunlu hale getirdi.

Bu koşullarda, dünyanın gerici, emperyalist güçleri ile, demokrat, yurtsever, ilerici güçleri arasındaki sürekli mücadele, günümüzde ideolojik mücadelenin önem ve etkisini giderek arttırmakta, ideolojik mücadele belirleyici olmaktadır. Yine bu koşullarda, son yılların, özellikle son iki yılın önemli bir gelişmesi olarak Sosyalist Enternasyonal'in çalışmalarının yoğunluk kazandığı gözlemlenmektedir. Geçen yıl Kasım ayında Cenevre'de toplanan Sosyalist Enternasyonal'in XIII. Kongresi bu gelişmenin dönüm noktası olarak ele alınabilir.

SOSYALİST ENTERNASYONAL ETKİNLİĞİNİ ARTTIRIYOR

Gerçekten de XIII. Kongre, yeni bir tüzük kabul ederek bu uluslararası örgütün merkeziyetçi yönünü güçlendirmiş, yeni üyeler kabul işlemlerini hızlandırmış, yönetimi değiştirip, çok yükü ve iddialı bir çalışma planı yapmıştır. Örgüt bütçesi de iki mislinde fazla arttırılmıştır. Bu tarihten sonra, toplantısı az geçmez olmuş, toplantılarının çoğu gösterişli uluslararası boyutlar kazanmıştır. Örgütün merkezi olarak yönlendirdiği ekipler her ay çeşitli ülkelere gitmekte,

araştırma ekipleri, araştırmalar, politik, sendikal ya da başka alanlarda ön plana çıkmış örgüt, kişi ve kuruluşlarla görüşmeler yapmaktadırlar. Son sekiz ayın bu tür çalışmalarını özetle şöyle sıralayabiliriz: Madrid'te bir konferans, Roma'da çok taraflı bir görüşme, Girit'te bir kolokyum, Şili üzerine bir konferans, Afrika ülkelerine gönderilen özel bir delegasyon, Marsilya'da yakında toplanacak başka bir kolokyumun ön toplantıları, Madrid'te ikinci bir çok taraflı görüşme, bizzat Mario Soares'ın başkanlığında Latin Amerika'ya gönderilen bir araştırma heyeti, vb.

Burada önemli bir nokta üzerinde durmak gerekir. Her türlü politik mücadeleyle uluslararası boyut kazandırmak, bunun uluslararası ilişkilerini kurmak, dayanışmayı örgütlemeye mücadelenin niteliği sonucu gerekli ve zorunludur. Bu noktaya kimsenin itirazı olamaz, olmalıdır. Bu inakkin en tutarlı savunucuları da doğal olarak sosyalistlerdir. Ancak, önemli olan nokta, kurulacak olan ilişkilerin niteliği ve amacıdır. Eğer söz konusu olan nokta, örgütün örgütsel yapıya sahip, ortak, bağlayıcı, kararlar almayı amaçlayan uluslararası bir örgütlenme ise, bunu tüm amaçlarıyla ortaya koymak önem kazanır.

EMPERYALİZM VE ENTERNASYONALİST ÖRGÜTLENME

Sosyalist Enternasyonal'in çalışmalarıyla ilgili iki örnek ele alalım. Geçtiğimiz Nisan ayında Oslo'da, "Sosyalist-Sosyal Demokrat" partilerle bunlara yanda sendikaların bir toplantısı yapıldı. Konu işsizlik sorunlarıydı.

Toplantıda ortak bir karar metni kabul edildi, ancak bu metnin bütünü henüz açıklanmadı. Karar metni, işsizliğe karşı ortak bir strateji tavsiye etmekte. Nasıl bir strateji saptandı? Sosyalist Enternasyonal'in etkin üyeleri, Federal Alman Schmidt'in mi, İngiliz Callaghan'ın mı yoksa Portekizli Soares'ın stratejisi mi? Tümünün izlediği politikanın işsizlik konusunda "parlak başarıları (!)" bu soruyu sorma hakkını işçi ve emekçilere vermez mi? Başka bir örnek. Bu yıl Haziran ayında Roma toplantısına alınan karar. Karar; "diğer iki enternasyonal muhtemel işbirliğinin koşullarını inceleme için bir çalışma ekibi"nin oluşturulması. "Diğer iki enternasyonal". Önemli olan da burası. Bilimsel sosyalistlerin uluslararası ("enternasyonal") bir örgütlenmesi olmadığının biliniyor. Diğer iki enternasyonal, "Hristiyan-demokrat enternasyonal" ile, "Liberal Enternasyonal". Hristiyan-demokratlar biliniyor. Fransa Cumhurbaşkanı Giscard'ın partisinin üst örgütü olduğu söylenirse "Liberal Enternasyonal" in niteliği de ortaya çıkar. Böyle bir girişimle, sağ güçler ile sosyal demokrat güçlerin ittifakının amaçlandığı anlaşılıyor. Belçike'da gerici Tindemans hükümetine sosyalistlerin (sosyal demokrat) katılması, İngiltere'de İşçi Partisi ile Muhafazakarların bunalıma

karşı işbirliğinden söz edilmesi bu ittifakın gerçekleşen ve gerçekleşmesi arzulanan örnekleri.

SOSYALİST ENTERNASYONAL FEDERAL ALMAN SOSYAL DEMOKRASİSİNİN POLİTİKASINI UYGULUYOR

Sosyalist Enternasyonal'in yoğunlaşan faaliyetlerinin, artan etkinliğinin F.Alman SPD damgasını taşıdığını görmek çok zor değil. Önce örgüt başkanının SPD başkanı Willy Brandt olduğu biliniyor. Sonra gerek üye sayısı, gerekse maddi katkısı ile bu parti örgütü içinde önde geliyor.

Sosyal Demokrasi ile sağ güçlerin işbirliğini arandığı, bu yönde ortak bir hareket sağlamak için çabaların yoğunlaştırıldığı, önemli gerçekleştirilmeler sağlandığı ilk alan Batı Avrupa ülkeleri. Bu konu, Yürütyt'te daha önce de yazıldığı gibi, Avrupa Ekonomik Topluluğu ülkeleri sosyal-demokrat partilerini bir araya toplayan Sosyalist Enternasyonal'in alt örgütü "Avrupa Sosyalist Partiler Birliği"nin canlandırılması ile ön plana çıktı. Bu Birlik'in başkanı da F. Alman Dröcher'den başkası değil. Çabaların, AET üye- si ülkeler sosyal demokrat partilerini bir "ortak hükümet programı" çerçevesinde birleştirmeye yöneldiği biliniyor. Bu programın hazırlandığı, tartışılmasının da ilerlediği biliniyor. AET Parlamentosunda sosyal demokrat grup başkanı da SPD'li Fellemayer. Fransa'da Sol Birlik içindeki son gelişmelerde ve Fransız Sosyalist Partisi'nin genel seçimlere az bir zaman kala "Birlik"ten yan çizmeye yönelmesinde bu etkileri görmek olanaksız. Üstelik, Sosyalist Enternasyonal'in çalışmalarında, FSP'nin, genellikle "özyönetimci", sağ kanat liderlerinden Michel Rocard ve ona yakın kişilerce temsil edilmesi bu konuda kuşku bırakmıyor.

Sosyal Demokrasi'nin Avrupa'da bu "iç bütünlüğünü" sağlama çalışmaları yanında, diğer kıtalara, dünyanın başkalarına de el attığı görülmekte.

SOSYALİST ENTERNASYONAL'IN YAYILMA POLİTİKASI

Tarihi olgular, sosyal demokrasinin Latin Amerika'da uzun yıllar "rağbet" görmediğini gösteriyor. Ancak son yıllarda durumda önemli değişiklikler olmaktadır. Bu değişikliklerin temelini yalnızca ülkelerin doğal toplumsal gelişmeleri ile açıklamak herhalde yeterli olmaz. Herseyden önce F. Alman Sosyal Demokrat Partisi (SPD)'ye bağlı Friedrich Ebert Vakfı ve bu vakfın Friedrich Ebert Enstitülerinin son yıllarda Latin Amerika ülkelerinde artan faaliyetleri gözardı edilmemelidir. Bu enstitülerin temel amacı, sosyal demokrat görüşten politik ve sendikal alanlarda militanlar yetiştirmek. Bu çalışmaların, günümüzde de belirli bir olgunluğa eriştiği, 1976 Haziran ayında Caracas'ta Avrupa Sosyal Demokrat Partileri temsilcileri ile Latin Amerika'nın "sosyal demokrat ve sempatisanları" nı bir araya getiren toplantıdan anlaşılıyor.

Bu toplantıda Brandt, "sömürücü kapitalizm ile, insancıl olmayan komünizm arasında üçüncü bir yol" olarak sosyal demokrasiyi önererek, öncülük rolünü yerine getirdi. İlginç olan, Brandt'ın sosyal demokrasi yerine "demokratik sol" sözcüğünü kullanmayı yeğlemesi idi.

Aralık 1976'da Cenevre toplantısında ise, Sosyalist Enternasyonal, Costa-Rica "Ulusal Kurtuluş Partisi (PLN)"ni ve "Dominik Devrimci Partisi (PRD)"ni tam, Meksika "Resmi Devrimci Parti"si ile Venezuela "Demokratik Eylem Partisi (A.D)" ortak üye olarak örgüte kabul ediyordu. Caracas toplantısına katılan Latin Amerika partilerinin birçoğunun iktidar partisi olması durumun önemini arttırmaktadır.

Afrika kıtasında da gerek Friedrich Ebert Enstitülerinin, gerekse Sosyalist Enternasyonal'in resmi çalışmaları, reformist görüş ve politikaları bu kıtının ülkelerine de yaymayı ve de özellikle ulusal kurtuluş hareketlerine ideolojik olarak sızmayı amaçlamaktadır.

Bu genel görünüm içinde geçen hafta Tokyo toplantısında alınan kararlar, şimdiki çek sürdürülen çalışmaların ulaştığı boyutları gösterdiği gibi, Sosyalist

TÜRKİYE-SOYETLER BİRLİĞİ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ TOPLANTISI YAPILIYOR.

KARŞILIKLI ÇIKAR VE EŞİTLİĞE DAYALI İŞBİRLİĞİ

Geçtiğimiz hafta içerisinde Sovyetler Birliği Dış Ekonomik İlişkiler Devlet Komitesi başkanı Skachov başkanlığında bir Sovyetler Birliği heyeti Türkiye'ye geldi ve Türkiye-Sovyetler Birliği heyeti Ekonomik İşbirliği Kanun Komisyonu'nun 2. dönem çalışmaları başladı.

Toplantı gündeminin, İskenderun Demirçelik tesisinin tevdi. Arpaçay Barajının yapımına ilişkin anlaşma ve 1975 yılında imzalanmış Ekonomik ve Teknolojik İşbirliği anlaşmasını uygulama durumu ile, yeni işbirliği alanlarının aranması oluşturmaktadır.

Sovyetler Birliği heyet başkanı Skachov yaptığı konuşmada Sovyetler Birliği'nin Türkiye-Sovyetler Birliği "bir dostluk anın" haline gelmesini arzuladığını belirterek, iki ülke arasında her sahada işbirliğinin geliştirilebilecek, genişletilecek olanakların olduğunu, Türkiye'nin "belli güçlükleri" aşması için Sovyetler Birliği'nin yardımcı olabileceğini, özellikle enerji konusunda katkılan olabileceğini söyledi.

Türkiye'nin içinde bulunduğu derin ekonomik bunalım koşullarında, karşılıklı çıkar ve eşitlik ilkelerine dayanan ve geçmiş deneyimlerle Türkiye'ye yararlı kanıtlanan bu tip öneriler, Türkiye'ye kredi vermek için devletin dış defterlerini didik didik eden IMF'ciler, yada IMF'nin yakacağı elan yeşil ışıkla daha çok kâr olanağı bulmayı, belkiye başa finansman kuruluşları arasında da farkları da ortaya çıkarmakta.

Türkiye'nin ulusal çıkarları, işçi ve emekçi kitlelerinin durumlarının düzeltilmesi açısından çok önem taşıyan bu tür öneriler, bugün ve gelecekte Türkiye'nin kitlelerle ekonomik ilişkilerini geliştirmesi gerektiğini de belirtmektedir.

ARACI: SOSYALİST ENTERNASYONAL

Örnek dayanışma Tokyo'da "insan hakları ve özgürlükler için mücadele" kararı alan Sosyalist Enternasyonal'in Başkanı Brandt ile Pinochet'ye ekonomik yardım gönderen Schmit el ele.

Enternasyonal'in emperyalizmin yeni stratejisi içinde öne çıkan rolünü vurgulamaktadır. Bu rol, emperyalizmin egemenliğini ve sömürsünü sürdürmek, sistemde açılan gedikleri kapatmak, yeni çözümleri önlemek, egemen emperyalist ülkelerin içinde bulundukları bunalımı egemenlikleri altındaki ülkelere ihraç ederek, bunalımın yükünü bu ülkeler, işçi ve emekçileri sırtına yüklemek için ideolojik etki alanına alınmasıdır.

Tokyo Toplantısı kararları bütün olarak ele alındığında, Sosyalist Enternasyonal'in bu yönde bir araç olarak kullanılacağına belgesini ortaya koymaktadır. Tokyo'da alınan kararlar 4 temel başlık altında toplanmaktadır. Bu kararların birincisi, Sosyalist Enternasyonal'in "insan hakları ve özgürlükler" konusunda sürdürmek istediği politikaya ilişkindir. Günümüzde, birçok ülkede temel insan haklarının çiğnenildiği, işkencelerin günlük uygulama haline geldiği bilinmektedir. Bunları önleyebilmek için etkin bir mücadele yürütülmesi, tüm demokratik güçlerin bu yönde eylem birliği ve uluslararası dayanışması zorunlu ve önemlidir. Ancak sorun, böyle bir mücadelede tutarlı olarak yer alabilme, bu haklar için mücadeleyi amaç olarak kabul etme sorunudur. Yoksa, "insan hakları ve özgürlükler" konusunu, temel politikalarında yalnızca bir araç ve ideoloji aşılamanın, ideolojik etkinliğin sağlanmanın yolu olarak görmek değildir. Sosyalist Enternasyonal'i oluşturan sosyal demokrat partilerin en önemlilerinin ülkelerinde iktidar partisi olmaları ve bunların oluşturdukları hükümetlerin uyguladıkları politika, sosyal demokratların soruna nasıl yaklaştıklarını tartışma götürmez bir biçimde ortaya çıkarmaktadır. Daha, Ocak ayı içinde F. Alman Hükümeti'nin Pinochet yönetimine 21 milyon marklık ekonomik yardım, F. Almanya sosyal-demokratlarının insan hakları sorununda içtenlikleri için yeterli bir ölçüt olmalıdır. 1976 yılında Ocak ayından, Eylül ayına kadar F. Almanya'nın Şili'ye ihracatı 167 milyon mark, ithalatı ise 578,4 milyon Mark'tır. Dış ticareti fazla veren az sayıda kapitalist ülkelerin başında gelen F. Almanya'nın Şili ile ticaretinin kural dışı bu durumu herhalde özel nedenlere dayanmaktadır. Bu özel nedenler başında, kuşkusuz, Şili'de 30 Haziran 1976'da 104 milyon Marka ulaşan F. Alman yatırımları gelmektedir.

Sosyalist Enternasyonal'in Tokyo kararlarının ikinci bölümünü "silahsızlanma" yönünde çalışmak oluşturmaktadır. Silahsızlanma da tüm ileri ve demokrat güçlerin bir amacı ve halkların özlemi. Ancak insan hakları ve özgürlükler konusunda olduğu gibi silahsızlanma konusunda da tutarlı ve ilkel bir mücadele ile başıyana ulaşılabilir. Bu konuda da Sosyalist Enternasyonal'in neler yapabileceği insan hakları konusuna

dan çok farklı değildir. Faşist Şili'nin, örneğin Şili Gestapo'su DINA'nın F. Almanya'dan silah yardımı aldığı kimsenin meçhulü değil. Örneğin, yalnızca Hecker-Koch Firmasının, Tayland yoluyla DINA örgütüne sattığı 4000 NK 33 modern saldırı tüfekleri resmi kayıtlarda görülebilir. Aynı şekilde F. Almanya'nın Bundeswehr askeri akademisinde daha 1973 yılından başlayarak, Pinochet'in subaylarının eğitim gördüğü, aynı subaylara Coblenz'deki 14. Zırhlı Birlik'te ve Hildesheim'deki 1. zırhlı piyade tugayında eğitim görürlerken rastlandığı da tesbit edilmiştir. Bu örnekler Sosyalist Enternasyonal'in Willy Brandt ve H. Schmidt yönetiminde silahsızlanmaya nasıl katkı yapabileceğini kolayca anlatıyor. Yalnızca Almanya'dan örnek vermekte gereksiz, örnekler başka yerlerde de bulunabilir. İşte İngiltere. İngiltere'nin çeşitli yerlerde, özellikle Latin Amerika kıyılarında sömürgeleri bulunduğu bilinir. İngiltere, bu sömürge halklarına "diktatörlük rejimleri ile yönetilen ülkelerle birleşebilirler" diyerek özgürlük vermekten kaçınıyor. İşte örnek; Falkland adaları. Bu örnekler Sosyalist Enternasyonal'in "insan hakları ve özgürlükler" sorunu ile "silahsızlanma" sorununu nasıl gördüğünü açığa çıkarıyor. Tokyo Toplantısının ilk iki kararı emperyalist propagandanın sis perdesini oluşturmaktadır. Propaganda olmaktan fazla öteye gitmiyor.

TOKYO TOPLANTISININ ARKASINDA SAKLI AMAÇLAR

Temel amaç ve politikalar ise Tokyo Toplantısı kararlarının 2. bölümünde yer alıyor. Bu bölümde ilk göze çarpan karar, Sosyalist Enternasyonal'in Avrupa dışı faaliyetlerini güçlendirme kararı olması. Bu karar uyarınca ilk genişleme alanı olarak Asya ve Güney Asya belirleniyor. Ne kadar talihsiz bir raslantı (!). Asya ve Güney Asya, emperyalizmin klasik baskı ve egemenlik yöntemlerinin en kesin darbeye yediği alan. Vietnam, Laos, Kamboçya (Kmer) halklarının seller gibi akan kanları pahasına. Tokyo Toplantısının son kararı ise, öbür kararların doğal sonucunu noktaltıyor. Sosyalist Enternasyonal emperyalist ülkelerin içine düştüğü bunalım sonucu, ulusal devletlerin ekonomilerini korumak için önlemler almasına, gümrük tarifelerini ulusal çıkarlar doğrultusunda düzenlemelerine karşı çıkıyor. Sorunun temeli de esasen burada yatıyor. Bunalımın emperyalist ülkeler dışına ihraç edilmesi gerekiyor. Aşırı biriken ve yoğunlaşan sermayenin yeni alanlara yatırılması gerekiyor.

Bu amaçlarla, sosyal demokrasinin, yeni uluslararası koşullar ışığında, emperyalist sistem içinde en yaygın ideoloji haline gelmesi gerekiyor. Sosyal de-

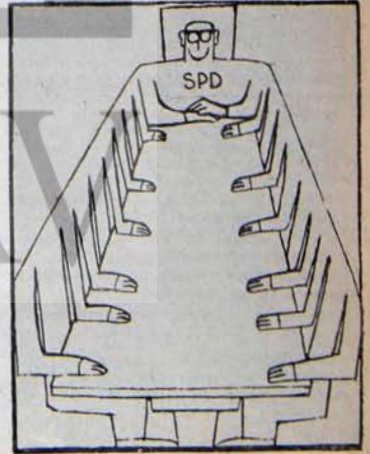
mokrasî aracılığı ile, klasik sağ güçlerle ittifak ve işbirliğinin uluslararası planda tezahürlanması gerekiyor. Bilimsel sosyalist hareketlere karşı bir duvar örülmesi, ulus devletleri içinde ileri güçlerin işçi ve emekçi kitleler yararına eylem birliğinin engellenmesi, bunun gerçekleştiği yerlerde bozulması isteniyor. Bu amaçlar için "insan hakları", "özgürlük", "ulusal kurtuluş mücadelesi", "silahsızlanma" kavramları emperyalizmin elinde sosyal demokrasi aracılığı ile ideolojik propaganda silahları haline dönüşüyor.

SOSYAL DEMOKRAT USULÜ DAYANIŞMA

Sosyal Demokrat Hareketin emellerine ulaşmak için kullandığı yöntemler de, amaçlarının anlaşılması kadar önem taşımakta. Sosyal Demokrasi CIA ve benzeri kuruluşların saldırılarında kullandıkları dolaylı yolları kullanmaktan hiç çekinmiyor. Bu "dolaylı" yollar arasında ülkeler içinde yandaşlarının çeşitli yollarla maddi olarak desteklenmesi de bulunmaktadır. Geçmişte bunun örnekleri çok görüldü. Portekiz'i anımsamak bu konuda yeterli olabilir. Başka örnek vermek de zor değil. 8 Ekim 1975 tarihinde İsveç polisi, İsveç'ten gizlice 200.000 kron çıkarmaya çalışan Finlandiya Sosyal Demokrat Partisi'nin saymanını tutukladı. Gelişmeler, kaçakçılık konusu olan paranın F. Almanya ve İsveç Sosyal Demokrat partilerince sağlandığını, Finlandiya Metalürji İşçileri Sendikası'nın "komünistlerin eline düşmemesi için" seçim kampanyasında kullanılmak üzere Finlandiya'ya götürülmekte olduğunu ortaya çıkardı. İsveç Sosyal Demokrat Partisi başkanı (aynı zamanda Başbakan) Olaf Palme, "bu tip dayanışma eylemlerinin sosyal demokratlar arasında yaygın ve normal" olduğunu kabulendi.

İDEOLOJİK MÜCADELEDE YENİ AÇIKLIKLAR

Günümüzde, özellikle bunalım koşullarında emperyalizme karşı mücadele artan bir önem taşımakta. Faşizme karşı tutarlı mücadele verilmesi emperyalizme karşı verilen mücadele ile bütünleşmekte. Demokrasi mücadelesi de böylelikle, emperyalizme karşı mücadeleden ayrı düşünülmüyor. Bu zorunluluklar, emperyalizmin yeni strateji, taktik ve yöntemlerini tanımayı gerektiriyor. İçinde bulunduğumuz koşullarda, ideolojik mücadelenin önemi her zamankinden daha belirgin olarak demokratik güçlerin karşısına çıkıyor. Özellikle, ülkemizde CHP'nin sürekli sağa kayış süreci içinde hükümet olmaya adım attığı, adı "bağımsız" da olsa öz olarak AP'lilerle ortaklığa yansıttığı, DİSK içerisinde gelişmelerin yeni boyutlar kazandığı, Türkiye'nin sorunlarının IMF ile ilişkiler ve Kıbrıs sorununun çözümüne indirgenmeye çalışıldığı bir dönemde aktarılmaya çalışılan gelişmeler Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri için güncel konular olarak kendini göstermektedir. Bu gelişmeleri görmek, kendi bütünlükleriyle algılamak, ve uyanık olmak, güncel ideolojik mücadelenin tutarlı sürdürülmesi için tüm demokratik güçlere yeni görevler yüklemekte.

Eurovision elemelerinin düşündürdükleri:

"Resmi" orkestra birinciliğe tırmanıyor

İki yılda bir tekrarlanan yarışmaya, iki yıl önceki sonuçların da ürkekliğini taşıyarak bu yıl yine katılıyor Türkiye...

Semiha Yankı'nın sonuculuğunu "uluslararası politik tecrit"imize bağlayan anlayış devam ediyor. "Uluslararası politik tecrit"ten korkanlar, başka şeylerden de korkuyorlar. Örneğin, şarkıların içerdiğinden korkuyorlar...

"YÜZ MİLYON MEGATON BOMBA" DAN KORKANLAR...

Sözleri Şanar Yurdatapan tarafından yazılan, aralarında Melike Demirağ'ın da bulunduğu ilericî sanatçılardan oluşan 6 kişilik bir grup tarafından söylenen "İnsanız Biz" parçası (finale kaldığı halde, sözleri nedeniyle, TRT Yönetim Kurulu kararıyla yarışma dışı bırakıldı)...

TRT'çiler Darwin'den korkuyor olamazlar, ya da hâlâ "Adem ile Havva" ya inanmakta ısrar ediyorlar... "İnsanız biz insanız biz, doğaya hükmederiz, en gelişmiş, en akıllı, en zeki, en uygar hayvanız biz" diyen ve "İşte en muhteşem buluşumuz, tepemizde aslı yüz milyon megaton bomba" sözleriyle sona eren parça, TRT Yönetim Kurulu kararıyla "yarışma dışı" bırakıldı...

EUROVIZYON'DA NELER OLUYOR?

Uluslararası plak tevellahinin av sahası ve propaganda alanı olan Eurovizyon'da, katılan ülkelerin "durum"ları da bir ölçüde sergileniyor...

Semiha Yankı 2 yıl önce "Sevismek bir dakika" derken, Portekiz'i ateşğmen şarkıcı ülkesindeki yeni ve güzel günleri anlatıyordu... Ve her ikisi de kaybetti. "İnsanız Biz" daha Türkiye'deyken kaybetti.

SANSURCU KAPA VE "ELİ MAHKUM OLANLAR"

Söz yazarı Şanar Yurdatapan, sansirci uygulama karşısında Danıştay'a başvururken, İşçi Kültür Derneği Genel Başkanı Sendikacı İhan Akalın da basına yaptığı açıklamada "Bu olay, egemen sermaye sınıfının, ilericî sanatçıların ve ürünlerinin balka gitmesini önlemek için her yolu kullanmaya hazır olduğunun yeni bir kanıtıdır. Bu, egemen sermaye sınıfının içerdiği az da olsa gerçekleri anlatan hiç bir sanat ürününe katlanmadığını göstermektedir" diyor...

Melike Demirağ:
"İnsanız biz"
değişti için
"elendi"

Bu arada TRT'çilerin "ellerinin mahkum" olduğu bir kez daha görüldü. Türkiye'de iyi müziği, iyi sanatı yapanların kınları olduğu da kanıtlandı. TV orkestrasının örgütlenmesi ve yönetilmesi görevi "mecburen" ilericî sanatçı Timur Selçuk'a verildi...

MODERN FOLK: "RESMİ ORKESTRA"

Nükhet Duru'nun yeni aşkı gazetecileri yakından "meşgul ederken", beraberce söylediği "resmî" orkestra Modern Folk Üçlüsü, "resmî" çevrelerde sahıplı olduğu ve hakkını verdiği "resmî" desteği kullanarak Nükhet'i birinciliğe tırmandırıyor. Modern Folk Üçlüsü, Bakanlık kararıyla ülkeyi yurt dışında şimdiki kadar birçok kez temsil etmiş bir orkestra. Gene aynı şeyin tekrarlanması daha doğal birşey düşünülmez... Eurovizyon elemelerinin bize düşündürdükleri bunlar oldu... Siz ne dersiniz?

türkiye
işçi partisi
1. büyük kongre
tutanakları

26-28 şubat
1977

Türkiye İşçi Partisi'nin Şubat ayında yapılan 1. Büyük Kongre'sinin tutanakları parti yayınları arasında yayınlandı. 250 sayfa olarak yayınlanan "Birinci Büyük Kongre Tutanakları"nda, Genel Başkan Boran'ın açış konuşması, MYK Raporu, delegelerin konuşmaları, Karar tasarılarının görüşülmesi sırasında yapılan konuşmalar ve diğer belgeler yer alıyor. İşçi Sınıfı hareketinde önemli bir belge niteliği taşıyan yayının isteme adresi ise, Türkiye İşçi Partisi Nunuziya Sok. 17/5 Tünel-İstanbul

AZİZİM ADAM SABAHTAN AKŞAMA KADAR
O SIGARA DUMANLI YERDE OTURUP MEMLE
KETİN BÜTÜN SANAT VE SİYASET MESELELERİ
Nİ HALLEDİYOR... OYSA TARİHİ SÜREÇ İÇERSİNDE
DÜNYANIN BÜKESİMİNDE SANAT VE SİYASETİN
ETLEM AÇISINDAN HALLEDİLMESİ GEREKEN
SORUNLARI SON DERECE ÖNEMLİ OLUP...

NAHAŞ

"MİLİTAN KARİKATÜR" DEN ÖRNEKLER

● ALPER UYGUR

Wolinski, ünlü bir Fransız çizeri. Bu yılın başlarında Fransız Komünist Parti'sinin gazetesi L'Humanité'de günlük karikatürler çizmeye başladı. Geçtiğimiz günlerde, Wolinski'nin L'Humanité'de yayınlanan karikatürleri bir albüme toplandı. Gazetenin yayım yönetmeni René Andrieu, albüme yazdığı önsözde şöyle diyor:

"Bu albüm, özgürlük tutkusunun, sorumluluk duygusuyla birleşebildiğinin, neşenin gerekli bir özellik olduğunun ve mizahın, günümüz kötülüklerine karşı kılınan zaman benzersiz bir silah olduğunun kanıtıdır."

Wolinski, sosyalist bir çizerin ne sulu, satırıcısı ve ilericiliğinden menkul şeyler, de bunun tersi kalıplaşmış, tekrarı ve dön baba dönelim örneği hep aynı şeyler çizmesinin geçerli olmadığını canlı bir örneğidir.

Yaşanan hayat, hayatın her alanı (okul, aile, din, kadın-erkek ilişkileri vs.) onun eleştirici yaklaşımıyla okuyucuya sunuluyor.

Ayrıca, bir çizer olarak gücünü, etkinliğini gene Andrieu'nun deyişiyle, "ülkede, diğer emekçilerden hiç farkı olma-

SAĞ HACİZ KOYAR

SOSYALİZM DEVLETLEŞTİRİR

KENDİ HALİNDE BİR GREVÇİ İŞÇİNİ CESARETLE GEBETTİĞİN İÇİN SENİ PATRON MİLİTLER MADALYASINA MUKAFATLANDIRIYORUM.

Not: CFT, Fransa'da sağıcı-gerici bir sendika. Bizdeki MİSK'in benzeri

yan, fakat hiç şüphesiz onların öncülü olan, adalet, mutluluk ve daha iyi bir hayat için kavga veren kadın-erkek emekçiler'e, politik harekete, partiyeye bağlanmasın, onun çizgisini, mücadelesini sağlam temellere oturtuyor, daha da anlam-lı kılıyor.

Wolinski, diğer ilerici çizerlerle birlikte kurduğu, tirajı 500.000'i aşkın haftalık politik mizah dergisi "Charlie, Hebdo", aylık çizgi roman dergisi "charlie", gene aylık mizah dergisi "Hara-Kiri", özellikle çevre sorunlarıyla ilgili mizah dergisi "Le Gueule Ouverte" ve sürekli

mizah ve karikatür yayınlarıyla Fransa'nın ve dünyanın en büyük mizah ve çizgi gruplarından birini yönetiyor.

Açık politik çizgisi, tükenmeyen neşesi ve zengin anlatımlı militen karikatürünün en iyi örneklerini veren Wolinski'den bir kaç örnek sunuyorum sizlere.

ŞİİRİN KIRK YILLIK EMEKÇİSİ : A. KADİR

● SENNUR SEZER

"Ben hiç uzun yaşayacağımı sanmazdım. Önceleri kırkına bir varsam başka bir şey istemem derdim. Kırkına vardım. Elli yaşına bir varsam dedim. Sağlığım bozuldu. Günde dört paket içtiğim sigarayı bıraktım. Elliye vardım. Altmış yaşına bir varsam başka birşey istemem dedim. Bu gün altmışımdayım. Artık daha yirmi yıl, otuz yıl yaşamak istiyorum. Çünkü çok borçluyum. Borcum halkımdır. Çünkü ben ne öğrendimse halkımdan öğrendim. Kahredabiliyorsam, ondan... Sabredabiliyorsam ondan, Kofredabiliyorsam... dayanıyorsam... ondan öğrendiklerimdir."

A. Kadir, 60 yaşının kutlandığı 21 Aralık 1977 akşamı böyle anlatıyordu duygularını. Türkiye Yazarlar Sendikası ve Harbiye Şehir Tiyatrosu'nun ortak düzenledikleri bu kutlama akşamında Aziz Nesin, A. Kadir'i şöyle anlatı.

"Her insan bir kişiliği temsil eder. Bazı insanlar bir toplumu temsil ederler. A. Kadir bu kuşağın temsilcisidir. Toplumsal bir cengeli (ormanı) . Toplumsal savaşını vererek, direnerek, hiç ödün vermeden geçen bir kuşağın temsilcisi. . . Zamana yenik düşmemiş olan kuşağın temsilcisi."

MUTLULUK TÜRKÜSÜ

Seninle kuyulmak yola,
çığırnak en güzel türkülerini seninle,
seninle koklamak denizi, uymak kapılara seninle,
seninle karanlıkta buluşmak,
kenetlenmek seninle acılarda,
bölüşmek seninle huncunisi ellerinde gecelerin,
aramak birbirimizi ışıta,
hapiye yatanla yatmak hapiye seninle,
kurguna dizilenle dizilmek kurguna seninle,
bulmak çiçeklerde birbirimizi,
düşünmek seninle, inanmak seninle,
bakmak seninle resimlerine çitli anılarımızın,
seninle çiğnemek karanlıkları, seninle seslenmek aydınlıklara,
seninle ağmak çocuklara bahçeleri,
unmak seninle tıcağında bilincin,
girmek güneş gibi içi, çıkmak karga gibi dışarı,
çıkarmak ehneğimizi taştan seninle,
bitinlemek seninle gözümüzün nurunu, bileğimizin gücünü, alımızın terini,
bir lokma koparmadan başkalarının sırtından,
düşünmek Nâzım'ı
bakar gibi geceye bir uzak yıldızta,
göğüslemek zoru seninle
evimiz başlanca geceyarısı
uykudayken çocuklarımızı,

Çekmek seninle gelecek günleri karanlık, derin kuyulardan,
seninle ihtiyarlamak.

A. KADİR

A. Kadir, edebiyatımıza 1940 kuşağı diye geçen kuşağın temsilcisidir. Ve 1940 kuşağının şairleri gibi yaşamını tutuklamalar, sürgünler, hapislerle özetlemek mümkün. 1917 Temmuz'unda doğan A. Kadir'in (Abdülkadir Meriçboyu) ilk tutuklanması, harbokulu öğrenciliği sırasında, üstünde Nazım Hikmet'in kitabının bulunduğu gerekçesiyle. "1938 Harbokulu Olayı ve Nazım Hikmet" kitabında bu olayı anlatan yazar, 1943 yılında çıkardığı "Tebliğ" adlı 43 sayfalık şiir kitabı için 5 yıl sürgün cezası yer. Yaşamını düzensizlik (tashihi) işleriyle kazanırken "Bu günün diliyile Mevlana" (Abdülkadir Gölpinarlı ile birlikte) (1955) çevirisiyle klasikleri yaşayan Türkçeye kazandırmaya başlar. Bu gün bu klasikler arasında Homeros (İlyada ve Odisea - Azra Erhat'la birlikte) Hayyam, Tefik Fikret, Brecht ve Özgürlük ve Demokrasi Şiirleri dizisiyle Filistin'den dünyanın dört bir bucağından şiirler var. Kutlama gecesinde Ruhi Su'nun bestelediği Mevlana dörtlüklerini Sümeysa Çakır'dan dinledik. A. Kadir'in şiir kitapları şöyle tarihlenebilir. Tebliğ (1943) Hoş Geldin Halil İbrahim (1959) Dört Pencere (1962) ve son kitabı Mutlu Olmak Varken. A. Kadir'in 60. yaşını kutlama akşamında şiirlerini genç şairler, Kemal Özer, Atıl Behramoğlu, Eray Canberk, Aydın Hatipoğlu ve sunucu olarak Meral Taygun'la Ali Taygun okudular. Kemal Süller ortak sürgünlük, Azra Erhat ortak çalışmaları anlattı. Asım Bezirci, A. Kadir'in şiiri ve yaşamı istine konuştu.

1940 kuşağı bugün yazar birçok şairi etkilemiştir. Bir başka türlü derssem 1943'te doğan ben, el altından bulduğum teker Nazım Hikmet şiirleriyle ve 1940 şairlerinin küçüklük kitaplarıyla öğrendim şiiri. Değişmeyen Türkiye'nin görüntüleri benzer söyleyişlerle girdi şiirime. Bugün 1960 kuşağı da denilen toplumsal gerçekçi birçok şairin hazırlayıcısıdır 40 kuşağı. Çünkü kurulu düzen engellemeleri 40 kuşağını hiç bir biçimde yıldırnamıştır. A. Kadir son şiirlerinden birinde şöyle diyor:

(....)
Çocuklarım ölü çocuklarım doğmadan
Bir çocuk bir çocuk bir çocuk daha
Bu yol çok uzun git git bitmez
Bir adım bir adım bir adım daha
Karanlık bastırıyor yığıl kol gezir
Bir türkü bir türkü bir türkü daha"

Yığılma, karanlık, hapis, türkü türkü direndiği 60 yılı şöyle özetledi: "Çektiklerim helal olsun. Geçtiğim yol halkımın yoludur. Çetindir, kanlıdır ama kapalı değildir. Yeniden hayata dönsen hangi yoldan geçmek isterdin deseler aynı yolu seçerim."

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi: Nihat SARGIN • Genel Yayın Yönetmeni: Osman SAKALISIZ • Yazı İşleri Müdürü: Metin CULHAĞOĞLU • Teknik Sekreter: Bülent ARTANLI • YÖNETİM: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA, Tel: 17 45 81 • İSTANBUL BORSASI: Piyasalar Cad. 21/1 Cemberlitas İSTANBUL Tel: 26 35 67 • ABONE KOŞULLARI: Yıllık: 200 TL. 6 aylık: 100 TL. AVRUPA 6 aylık: 250 TL. Yıllık: 500 TL. AMERİKA 6 aylık: 325 TL. Yıllık: 650 TL. AVUSTRALYA-JAPONYA: 6 aylık: 400 TL. Yıllık: 800 TL. • Posta Çekti: YÜRÜYÜŞ Dergi 180234 • İLAN KOŞULLARI: Arka Kapak (Renkli): 15 000 TL. Arka Kapak (Siyah Beyaz): 12 000 TL. • 16 sayfa 14 satır sütun satımı: 40 TL. Yayın İlanları % 50 indirimlidir. • BASKI: Daily News Web-Ofset Testileri • Kapak düzeni: İbrahim NİVAZIOĞLU

İlhan Tekeli:

TOPLUMCU BELEDİYECİLİK ANLAYIŞI GENİŞ KİTLELERDEN DESTEK BULMUŞTUR

* Seçimler öncesinde sizlerle yaptığımız konuşmada büyük şehirlerin özellikle 1973 sonrasında sosyal demokrat ve sol partiler yönünde oy kullandığını belirterek, şehirleşme ile sola açılma aramında bir ilişki kurmuştunuz. 11 Aralık seçimlerinin sonuçları bu bakımdan neler getirdi?

* Bu seçimler de büyük şehirlerin sol tercihlerini gösterdi. Ama mahalli seçimlerden sadece bu sonucu çıkarmak yetersiz. Aynı zamanda da şehirlil seçmenlerin yapılacak hatalara karşı olan duyarlılığını gösterdi. Kur kesiml oylan ne kadar duranlar ise şehirlil oylan o kadar blass. Bu nedenle şehirli oylara dayanan siyasal partilerin oylarını koruyabilmek için kamuoyunun eğilimlerine çok daha hassas olmasa gerekliydi. Başka bir deyişle daha demokrat olmak zorundalardı.

Demek istediğimi açıklığa kavuşturmak için CHP'nin bu seçimde aldığı oylan zaman içinde yorumlamakta yarar var. CHP'nin bu seçimlerde il genel meclisi için aldığı oy yüzde 42 dolaylarında, oy oranı olarak CHP'nin 5 Haziran 1977 seçimlerinde oy miktarı kadar denilebilir. Genelme olarak CHP il genel meclisi seçimlerinde, genel seçimlerdeki oy oranından biraz daha fazla oy almıştır. Bu fark CHP'nin daha çok şehirli kesimden oy alan bir parti olmasından doğuyor. Ama bu seçimlerde, muhtarlığın ücretli hale gelmesi yüzünden kuralı kesimde katılmanın artışıyla, bu farkı azalttığı da söylenebilir. Gerekli düzeltmeler yapıldığında CHP'nin 1975 senato seçimlerinde aldığı oy miktarına da aynı olduğu görülür. Başka bir deyişle CHP oy oranını artırmıyor. Üç yıla varan sürede MC'nin can güvenliği tamamı kaldırmasına, huzur artan hayat pahalılığına karşın oy oranının değişmesi nasıl açıklanabilir? Değişmeyen sadece orandır. Oysa CHP'nin aldığı kesimlerde bir değişme kendisini açıkça göstermektedir. Bu seçimde Ankara, İstanbul gibi en büyük şehirlerde oy kaybına uğramıştır. Buna karşılık küçük yerleşmelerde oy kazanmıştır. Bu kazanç kendisini küçük kentlerde artan belediye başkanı sayısında gösteriyor. Büyük kentlerdeki oransal kayıplar başkanlık kaybettirecek boyutta değil. Ama bir kayıp süredir görülüyor.

* CHP'nin daha alt kademe şehirli merkezlerde oy alma, buna karşılık büyük şehirlerde bir kayıp sürecine girmesi nasıl açıklanır?

* Önce CHP'nin küçük yerleşme merkezlerinden oy almasını açıklayalım. 1975 senato seçimleri ile 1977 Haziran seçimlerinin sonuçlarının karşılaştırılmasında CHP'nin bu dönemde küçük yerleşmelerde ve kırsal oyu artırmadığını gösteriyor. MC Hükümetinin gelirlerde yattığı can güvenliğinin kırsaldaki oy dağılımını çok etkilemediğini anlıyoruz. Haziran'dan Aralık'a kadar uzanan kasa döneminde CHP küçük şehirlerden oy almayı nasıl sağladı. Yine biliyoruz ki, bu dönem içinde CHP aktif bir muhalefet yapmadı. Daha çok bekledi. Ama, MC'nin yapmak zorunda olduğu zamlar ve düşük taban fiyatları politikası kırsal MC'nin oy oranını düşürdü. Kırsal etki ka-

zanma CHP'nin dışındaki gelişmelerden doğdu.

Oysa büyük şehirlerdeki kayıplar CHP'nin içindeki gelişmelerden doğdu. Büyük şehir belediye başkanlığı ön seçimleri ve bu seçimleri kazanan ve kaybeden adayların karşılaştırılmasında büyük şehir seçmenini küstürdü. Büyük kentlerde katılma oranı düşük oldu. Ve CHP'nin oylarında düşme gözlemlendi. Bu düşüşün küçüklüğüne bakıp işlemeye başlayan süredir küçümsemek gerekir. Bir toplumdaki siyasal partiler desteklerini önce büyük kentlerde kaybeder. CHP'nin oy tabanında dönüşüm 1969 seçimlerinde başlamıştır. Genellikle partilerin ilk seçimde aldıkları oyların korelasyon katsayısı yüzde 80 düzeyindedir. CHP'nin 1965 ve 1969 seçimleri arasındaki korelasyon katsayısı yüzde 34'tür. 1969 yılında taban değiştiği açıktır. Bu dönüşüm ilk olarak İstanbul'da kendini belli etmiş daha sonraki seçimlerde difüzyonist bir süreçle alt kademelere yayılmıştır. Bir partinin oy kayıplarındaki aşımalarında en üst kademelerden başlayıp alt kademelere yayıldığı yönünde de örnekler var. 1973 seçimlerinde en yüksek oyu 300.000 nüfuslu kentlerden alan ve orta boy şehirli parti olarak ortaya çıkan MSP, 1975'te oy kaybına 300.000 nüfuslu kentlerden başlamış, buna karşılık daha alt kademe merkezlerden oy almıştı. İşte bu nedenle büyük şehirlerdeki kayıp CHP açısından küçümsemeye.

* CHP'nin iki büyük metropol İstanbul ve Ankara'da oy kaybetmiş olmasının sadece Başkan adaylarının nitelikleri ile açıklanabilir mi?

* Kanımca sadece adayların nitelikleri bu kayıp sürecini açıklamıyor. İstanbul için elimde ayrıntılı bilgiler yok. Ama Ankara'nın Belediye Meclisi'ne ilişkin seçim rakamlarından bazı sonuçlar çıkarmak olanağı var. CHP Ankara Belediye Meclisi üyeliğinin 1973'te yüzde 70'ini kontrol ederken şimdi yüzde 65'i kontrol ediyor. AP'de yüzde 24'ten yüzde 22'ye düşmüş. Bu olgu belediye başkanının kişiliğinden doğan etkilerin ötesinde etkilerin olduğunu kanıtıyor. Bu bakımdan Ankara bir örnek. Şehirde TİP'in oylarının Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi arasındaki dağılımı ilginç. TİP en yüksek oyunu belediye meclisinde almış. Başkanlık oylan ve İl genel meclisi daha düşük. İl genel meclisi oylarının belediye meclisi oylarından düşük olması CHP'nin bu seçim bir referandum şekline sınımlanmış kaynakları. Ve bu etkilerin merbhesini gösteriyor. Daha ilginç olanı belediye meclisinin oylarının hem CHP'de hem de TİP'te belediye başkan oylarından yüksek olması. Bu TİP'e verilen oyların CHP'nin başkan adayına duyulan tepkiden doğmadığını gösteriyor. Başkan CHP'li olsa bile mecliste TİP'li üyelerin bulunmasını yararı bulan bir grubun varlığı ortaya çıkıyor.

* Seçimden önce yaptığınız konuşmada, 1973-1977 döneminde yeni bir toplumcu belediyeçilik anlayışının geliştiğini söylemiştiniz. Seçim sonuçları sizce toplumcu belediyeçilik anlayışının toplumumuzda benimsenip, ya da be-

nimsenmediği konusunda ipuçları vermiş midir?

* Kanımca bu seçim sonuçları toplumcu belediyeçilik görüşünü halkın benimsediğini göstermiştir. Bu savımı belirli örnekler üstünde durarak kanıtlamaya çalışacağım. Gerçekte 1973-1977 döneminde toplumcu belediyeçilik görüşünü uygulamakla imgelemiş kişiler vardı. Bu görüş bir anlamda bu kişilerin uygulamaları ile karşılıklı etkileşim içinde geliştirilmişti. Bu kişiler arasında iki örnek üstünde durmakta yarar var. Birisi Antalya Belediye Başkanı Selahattin Tonguç, diğeri ise İzmir Belediye Başkanı Erol Köse'dir.

Selahattin Tonguç önceşimliler arasında aday olamamıştı. Seçiml AP + MHP adayına karşı 2500 oyuk bir fark yaparak kazandı. Oysa 5 Haziran seçimlerinde AP + MHP oylan ile CHP oylan arasındaki fark sadece 500 idi. Toplumcu belediyeçilik benimseyen Tonguç farkı artırdı. Kendisi de CHP'nin Belediye Meclisi'ne verilen oylardan fazla oy aldı. 1973 seçiminde oylanın yüzde 43'ünü alarak seçilen Tonguç 1977'de oylanın yüzde 50'ye yakınına aldı. Bu toplumcu belediyeçilik benimseniliğinin oy vererek gösterilmesi.

Erol Köse örneği ise tam tersi, halk toplumcu belediyeçiyeye sahip çıktığını oy vererek gösterdi. Yerel çıkar gruplarının etkisiyle aday olması önlenen Köse 1973 seçimlerinde oylanın yüzde 58'ini almıştı. 5 Haziran seçimlerinde CHP şehir içinde AP'ye 7000 oy fark yaptırmış. Oysa Belediye Başkanlığı seçimini AP 100 oyla kazandı. Mecliste de AP çoğunluğu elde etti. Kocaeli, İstanbul ve Ankara'dan sonra seçimi kazıtma oranının en düşük olduğu üçüncü kent oldu. CHP, yalnız İzmir'de kaybetmekle kalmadı, çevresindeki Gölçik, Kızılköy, ve Yarıncada'da kaybettiler.

Yarıncada'da CHP'nin seçimi kaybetmiş olması sadece başkan adayının Erol Köse'ye karşı bir propaganda yürütmesi bakımından anlamlı değil. Toplumcu belediyeçilik halının benimsenmesi bakımından da anlamlı. Yarıncada belediyesi anırtan içinde büyük bir rafineri bulunduğu için Türkiye'nin en zengin belediyelerinden biri. Bu nedenle de kaybeden belediye başkanı bir çok uygulamaya başlamış. Ama bu yatırımlar gösterişçi, baltan kopuk ve ideolojik bir çerçeveye oturuyor. Bu nedenle Yarıncada'da CHP'nin uğradığı kayıp toplumcu bir belediyeçilik anlayışına sahip olmayan bir başkanın olduğunca çok yatırım yapmış olsa da kaybetmesini göstermesi bakımından anlamlı.

* Verdiğiniz örnekler toplumcu belediyeçilik anlayışının geniş halk kitlelerinden destek bulacağını gösteriyor ama, bunu uygulayan belediye başkanları da önceşimliler kazanamıyor. Bu durumda yeni seçilen belediye başkanları nasıl seçime yapacaklar? Bir çelişki ile karşılaşıyorlar mı?

* Haklımız. Çelişki bir durum. Ama bu çelişki programın yapısından değil partinin yapısından kaynaklanıyor. Çözümü programda yapılacak düzeltmelerden geçmiyor. Hem-aşnılık çıkarılması

savunacak hem de geniş kitlelerin desteğini sağlayacak bir programın yolu yok. Bunlardan birisini seçeceklerdir.

CHP de bu çelişkinin farkında yerel seçimler öncesinde yayınladığı bildirgede, önümüzdeki seçimlerde adayların delegeler yoluyla değil, tüm partililerce saptanacağını bildirmek gereğini duydu.

* Toplumcu belediyeçilik ilkeleri bu seçim kampanyasında ne kadar etkin oldu?

* Bu sorunuzun yanıtına iki düzeyde yaklaşmakta yarar var. Genel parti yönetimi ve teker teker belediye başkan adaylarının kampanyaları düzeyinde. Bu seçimde ilk defa ilk parti yerel yönetim ile ilgili aynı programla girdiler. Bu partiler TİP ve CHP oldu. Sağ partiler hâlâ daha bir karşı program oluşturmış durumda değil. TİP ve CHP'nin programlarındaki toplumcu belediyeçilik anlayış demokratik ve üretici belediyeçilik ilkelere benzerlik gösteriyor. Ama her iki ilkinin içerikli tasarlınmasında girdiğinden partilerin anısal yönelimlerinin farklılığı kendisini gösteriyor. Örneğin TİP, üreticilik ilkesini tanımlarken kent içinde oluşan "rant" olgusuna dayanıyor. Oysa CHP üreticilik ilkesini "rant" olgusundan sözmeden pragmatik bir yaklaşımla önderiyor.

Olgunun daha ilginç yanı tek tek belediye başkanlarının seçim kampanyalarında hazırladıkları programlarını gösteren broşürler. Bu broşürler içinde toplumcu belediyeçilik görüşünün ilkelere yer alıyor. Özellikle Marmara bölgesi belediyelerinde bu yaygınlaşmış. Marmara ve Boğazlar Belediyeler Birliğinde bu konuda etkin olduğu görülmektedir. İzmir'de kazanan AP Belediye Başkanı hazırladığı programda bu yönden ilginç. Erol Köse'nin programını uygulayacağını vaat ederek seçimler kazandı.

Bütün bunlar gösteriyor ki, toplumcu belediyeçiliğin ilkelere geniş kitlelerden destek buluyor. Siyasal partiler de bunu benimser görünüyorlar. Tabii önemli olan söylemek değil, yapmak, uygulamak. İkelere benimsenip benimsenmediğinin ennetimden ennetimden geçecek.

YEREL SEÇİMLERDEN SONRA GENEL DURUM

Yavuz ÜNAL

11 Aralık yerel seçimleri, "çok partili dönem"nin başlangıcında bu yana yapılan tüm seçimler içinde, yer yer % 20'ye kadar imen katılma oranı ve hemen hiç bir büyük kitle gösteriminin yapılmadığı bir seçim olarak geçti diye nitelenebilir. Radyo, televizyon, günlük basın gibi tüm iletişim araçlarının gayretlerine, birçok sendika ve demokratik kitle örgütünün ekisi kadar "gökremli" olması da tüm çabalama karşın milyonlarca işçi ve emekçi seçimlere katılmamıştır.

Bu sonuç, sistemin ve sistemin yönetici sınıfı burjuvazinin saplandığı açmazın ve çözümsüzlüğün kitlelere yansımından başka birşey değildir. Aslında burjuva partilerinin yönetimindeki yerel ve merkezli iktidardan beklentilerden son derece az olan milyonlarca emekçi, durmadan artan ve hiç bir çözüm umudu göremedikleri sorunları ve gittikçe zorlaşan yaşamın sonucunu seçimden seçime ve sadece oy vererek katkılıklarını politik yaşama ilçe yabancılaştırıyor. Bu kitleler için seçimler, aslında nedenini anlamadıkları, üzerlerinde büyük güdültüler koparılan, ama sonuçları itibarıyla yaşamlarında hiç bir esası düzelmeye getirmedikleri, kendi dışlarında oynanan bir oyun haline dönüşmüştür.

Özellikle 12 Mart'tan bu yana gittiği sola doğru kayan milyonlarca emekçiye umut olarak gösterilen CHP, daha iktidar bile olmadan kitlelerden kopmuş, bu nedenle de çözümsüzlüğün ve karamsarlığın en temel etkeni olmuştur. Bazı büyük kentlerde işçi ve emekçilere kumden de olsa yaklaşılabilmek belediye başkanlarının tasfisiyle, gelişen bu eğilime yeni bir itiş kazandırmıştır. O kadar ki, AP ile CHP geniş kitlelerin bilincinde aynı çizgiye gelip olmuştur. Bu nedenle de CHP bazı belediye başkanlıklarını AP'ye kaptırmıştır. Bu iki parti arasındaki oy farkı ise önemli ölçüde kapanmıştır.

Seçimlere, özel olarak da CHP'ye karşı gösterilen bu tepkiden çıkarılabilecek tek olumlu sonuç, bir kısmı iyi niyetli ilericiler ve demokratiklar politik tutum ve tercihlerini yeniden gözden geçirebilmeleri için esası bir olanak sağlamış olmasıdır. Bu gerçekçi görülebilen, politik tercihlerini yeniden gözden geçirmek zorunluluğu ile karşı karşıyadırlar.

Burjuvazinin kendi yarattığı sorunları artık kendi boyunu aşmıştır. Sanayi, teknolojiyle, barmadde ve yan mamul maddesiyle, enerjisiyle dışa bağımlıdır. Bunun tabii bir sonucu olarak durmadan artan ithalat ülkenin dış kaynaklarıyla karşılanmaya olanak yoktur. Dış borçlanmalarla karşılanmaya çalışılan ithalat sonucu borç yıllarca bızla artmaktadır. Yeni yeni ve daha yitilecek miktarlarda borç aranmakta, gerileyen kapitalist dünyada ise borç bulmak zorlaşmaktadır. Bütün bunların sonucunda ise, işsizlik, yokluk, pahalılık ve yoksulluk birbiriyle yarışmaktadır.

Düzen kendi sınırları ve mantığı içinde devam ettirmek olanağı ortadan kalkmaktadır. Gerçi kitleler daha yönetilemez duruma gelmemişlerdir. Ne var ki burjuvazi ülkeyi artık yönetememektedir. Köklü çözümler gelip dayatmıştır.

Düzene bağlı kalıp ilericiler olabilmeleri, demokratik olabilmeleri maddi zemini yok olmaktadır. Bağunsuzlukta yana olmak, demokrasiden yana olmak için büyük burjuvaziye karşı olmak tek ve zorunlu seçenek haline gelmiştir. Politik sallar ilki temel amf cephesine bölünmektedir. Sorunları yaratan burjuvazinin cephesinde sorunları çözilemediği görülmektedir. Çünkü dayatan köklü çözümler büyük burjuvazinin çah damarına yönelmiştir. "Yatırımlar tümüyle duran" diyen Koç, ülkeyi değil kendini savunmaktadır. On milyonlar karşı kendini ve bir avuç tekeleci libidilikçi savunmaktadır. Bugün büyük burjuvaziye yalnız bırak sadece ekonomik sorunlarıdır ama bu yalnızlığın politik bala dönüşmesi ve büyük burjuvazinin kitleler tarafından kuşatılması için tüm maddi koşullar da hazır hale gelmiştir.

Burjuvazinin düşüncesi ve örgütlenmesi özgürlüğünden, demokratik hak ve özgürlüklerden hiç bir anıf salı çıkıyor yoktur. Aksine bu hak ve özgürlükler burjuvazinin anıf salı temellerine yönelmektedir. Bu nedenle de demokratik hak ve özgürlüklerden yana olmanın temel koşulu ancak işçi sınıfından, daha açık bir ifa-

deyle işçi sınıfının politik hareketinden yana olmaktadır.

Yaratıldığı sorunların boyunu aşışının farkında olan burjuvazi, uluslararası güçler dengesinin tüm olumsuzluğuna karşı faşizmi tezgahlama peşindedir. Ancak akımtıya karşı çekilen küreklerin gücü, oluşmaya başlayan büyük sele dayanıyacaktır. 11 Aralık seçimlerini "MHP'nin zaferi" ilan etmede birleşenlerin gördüğü manzara budur. Ne oy sayısında ve ne de oy oranında bir artış sağlayamamış olan MHP'nin kazandığı birkaç mevzının gökleri çıkarılmasının ardından yatan büyük burjuvazinin içine düştüğü bu paniktir.

İşçi ve emekçi kitleler düzenden kopuyor. Burjuvazi bu kopuşu gene düzelen sınırları içinde tutabilmek için kapitalizme, büyük emmayeye, emperyalizme karşı olmak gibi sahte sloganları bu kitleleri yeni den avlama peşinde. MHP bu işin örgütü. Bulabildiği taban ise, emekçi kitlelerin yaşam düzeylerinin, bilinçlerinin ve dolayısıyla beklentilerinin son derece kısıtlı olduğu bölgelerde yoğunlaşıyor. Çeşitli etnik ve mezhep ayrımları, kimi yerde Arap, kimi yerde Azeri, kimi Sünni kitleler, yaratan yapıyı çelişkilerle MHP'ye oy tabanı yapılmaya çalışılıyor. Bu seçimler kimlerince disiplinli olduğu anılan MHP tabanının ne kadar kaygan olduğunu da gösterdi. MHP geri yörelerdeki eksi oylarına dayalı kazanımlarına karşın, işçi ve emekçilerin daha bilinçli ve daha örgütlü olduğu batı bölgelerinde büyük oy kaybına uğradı. Klasik faşist bir yöntemle militan gücünü seçilmiş bölgelere kaydırarak elde ettiği kazanımların kalıcı olmadığını da gördü. İlkeliğinin ve sahte sloganlarının burjuvazinin ve resmi desteklerin tüm çabasına karşın sistemli ve kalıcı etkiler yapamadığı anlaşıldı. Şimdilik kullanabildiği ve gerçekten militan güç kazandıran alanlar bakımından buralar turumlur. Devletio olanakların, kimi işazlere iş resmî kitleleri, makamları vererek militan güçlerini artırmak için kullanıyor. Saldırı ve emayetlerin resmen korunması ve öteki devlet olanaklarının kullanılması tüm zorlanmalara karşın sınırlı kalmaktadır. Hele bu olanakların şu veya bu ölçüde bir değişim resmen ellerinden alınması halinde büyük burjuvazinin desteği son derece sınırlı kalacaktır. Küçük bir kitle tabanına dayalı faşist askerî darbe ise beherhalde bitişin başlangıcı olmaya mahkumdur.

MHP'nin "zaferini" müstahşan kimi ilericiler yaygın ve yazarların bu tutumlarını asıl nedeni de, bu "yeni" olguyu da kullanarak ısrarla ve ne pahasına olursa olsun CHP'yi desteklemek, yeni düzenden savunuculuğunu yapmaktır. Çünkü sosyalist hareketin önündeki tüm engeller birer birer yıkılmaktadır.

Türkiye İşçi Partisi'nin aldığı oylar geçen seçimlere kıyasla üç misli arttı da bİla onbinlerle ifade ediliyor. Bu bazıları için fazla birşey ifade edemeyebilir. Milyonların yanında onbinlerin etkisizliği öne sürülebilir. Doğrudur. Ama bir doğru daha var: Düzenlen kopan kitleler şimdilik burjuvazi için hiç bir sorun yaratmıyor. Ancak tüm engellere karşın Türkiye İşçi Partisi'nin aldığı oyların ne ifade ettiği bir yana, ülke yaşamına koyduğu tephis ve mücadele bedelleri on milyonlarca yankılarına. Bunun en somut göstergesi ise, Türkiye İşçi Partisi'ne ve onun mücadelesine karşı tavır alan lider ve örgütlerin etkinliklerini yitimesidir. Sahte liderlerin sahteliği bızla gün ışığına çıkıyor. Örgütsüzlüğün karşısında yavaş da olsa örgütlü hareketimiz gelişiyor. Kitleleri yönetecek partili liderler ortaya çıkıyor, yetisiyor ve etkinlikleri artıyor. Bugünden yavaş yavaş zafere doğru gidiyor. Bİlmesiz sosyalist hareketin temel niteliği de örgütlenmek büyüktür. Ancak örgütlü kitleler büyük dönüşümleri gerçekleştirebilir. Örgütlenmeye hazır on milyonlar ise burjuvazinin korkulu rüyası olarak bekliyor. İşte panik olgusu bu. Türkiye'deki panik çok kısa bir süre de burjuvazinin paniğine dönüşüyor.

Şu soldaki dağıntı da ya da çok parti sorununa gelince, Türkiye İşçi Partisi'nin seçime katılan tüm sol partilerin toplamından fazla olmasa gene kimlerince çok şey ifade edemeyebilir. Ama teslim edilmesi gereken partinin tepkisi de, örgütlü oylar aldığıdır. Her şeyi rağmen Türkiye İşçi Partisi yolunu dar hesaplarla çizmiyor. "Örgütsüz bir tek kişinin bile bir rakımlaması" partinin temel tutumu. Parti başından

beri birlik için çizdiği temel ilkesel tutumunu sürdürüyor. Kalıcı olması gereken birliğin "her ne pahasına" olursa olsun gerçekleştirilmeyeceği doğrusundan kalkarak, "Birlik"e iyi niyetlerle ve ber ne pahasına varlamayacağını bilerek ve göstererek.

Gerçekleştirilmesi gereken birlik, anti emperyalist ve anti faşist birlik. Türkiye İşçi Partisi bu konuda da "Örgütlü Birleşik Güç Yenilmez" broşüründe çizdiği çerçeveye içinde adım adım yürüyor. Hiç bir politik çıkar hesabı gözetmeksizin, en geniş işçi ve emekçi kitlelerin ve örgütlerinin gücü ve eylem birliği için tüm özveriyle mücadele ediyor. Kısır seçim ve oy hesaplarıyla bu tutumunu değiştirmedeği gibi, gösterişli çıkışlar yaparak konunun ciddiyetine gölge düşürecek bir biçimde davranışa da sızlanmaya yer vermiyor. Bu konudaki temel tutumunu ilkel davranış ve sonuna kadar savunduğu ilkelere ne pahasına olursa olsun gölge düşürmüyor. Çeşitli illerde gerçekleştirilen anti faşist eylemler daha da yaygınlaştırılacak ve Türkiye İşçi Partisi kalıcı örgütlenmelere doğru gelsecektir.

İşte bu eylem içinde çeşitli işçi ve gruplarla birlikte çalışmadan doğan ideolojik birliğe doğru yeni gelişmeler sağlanabilir. Ne var ki, Türkiye İşçi Partisi'nin anti faşist birlik için gösterdiği titizliği kendi birliği için de göstermesi ve örgütlü birliğin bozacak her türlü davranışa kapıları sıkıca kapaması da en doğal hakkıdır. Kimi iyi niyetli girişim ve dilekleri bu çerçevede değerlendirerek mücadele etmek Türkiye İşçi Partisi'nin başından beri en temel ilkesi oldu. Ancak bu noktada şunu da ilave etmek yarar var. Burjuvaziye karşı kurşanlar ve kentlerde yoğunlaşan muhalefet sadece işçi sınıfından gelmiyor. Burjuvazinin alt kesimleri çözülüyor. Çeşitli orta ve küçük burjuva katmanları yoklaşıyor. Bu katmanlarda yoğunlaşan muhalefetin en bilinçli kesimleri elbette işçi sınıfı partisi sızlanmaya yerini alacaktır. Ancak bu büyük muhalefetin tek bir parti, hele işçi sınıfı partisi içinde toplanabilmesi olanaksızdır. İşçi sınıfı dışındaki muhalefetin önemli bir bölümü ister istemez başka anti emperyalist ve anti faşist nitelikte partilerin çatısı altında toplanacaktır. Yani solda ber zaman birden çok parti olacaktır. Bİlmesiz sosyalist terideki ittifaklar sorunu da bu olguya dayanmaktadır.

Özetle denebilir ki, seçim sonuçları burjuvazinin çözümsüzlüğünün ulaştığı kitlese boyutların ne kadar büyük ölçüde yarıldığını ortaya koymuştur. Ne milyonlarca emekçi burjuva partilerinden yüz çemimsizdir. Düzenlen kopan kitleleri avlama partisi olan MHP iddia ediliğinden aksine gerilemiş daha önemli düşünceli ve sistemli olarak kitle tabanını arttırma olanağı olmadığı ortaya çıkmıştır. Ele geçirdiği mevzileri ne kadar faşist eylem için kullanmaya kalkarsa kalksın, ülkedeki dayanan ideolojisinin ve düzene karşı sahte sloganlarının kitlelerin önüne güçlü setler çekilebilmesi olanaksızdır. Köklü çözümler gelip dayatmıştır. Demokrası sızlan ise gittikçe netleşmektedir. Ülkeyi yönetemez hale gelmiş olan burjuvaziden demokratik hak ve özgürlükler için beklenilebilecek hiç bir şey yoktur. Kitleler anti emperyalist ve anti faşist mücadele bedelleri için örgütlenmeye hazır hale gelmiştir. Tüm engellere karşın Türkiye İşçi Partisi'nin gücünü durmaksızın katlayarak geliştirmektedir.

Bu konuda şimdilik söylenebilecek son söz şudur. 2. MC giderken yerine ne ad altında ve hangi parti ya da partilerle kurulacak olursa olsun kurulacak yeni iktidarı aynı yolun izleyicisi olmaması demokratik güçlerin ısrarı mücadelesiyle olanaklıdır. 2. MC seçim sonuçlarından değil çözümsüz bunaltılardan dayatmasıyla çıkıyor. Yeni iktidarı ayakta kalabilmesi köklü dönüşümlere girişilmesiyle olanaklıdır. Çünkü en bu yolda bir bir umut ışığını oluşturmaktadır. Böyle bir iktidar kendiliğinden büyük patlamalara neden olabilir. Bu ise aynı zamanda büyük bir provokasyon ortamı yaratacaktır. Kitlese tepkilerin örgütlü hale getirilmesi anti emperyalist, anti faşist eylem birliği yolunda kalıcı ve etkin adamların bızla atılması, tüm demokratik güçlerin kısır çekime ve tartışmalar ile politik çıkar hesaplarından sıyrılması ile olanaklıdır. Ülke yaşamında açılan yeni dönem, yeni ve büyük sorumlulukları da beraberinde getiriyor.